

Yhteistyön toteutuminen lapsen päivähoidossa

1-3-vuotiaiden lasten vanhempien mielipiteitä
kasvatuskumppanuudesta

Sosiaalialan koulutusohjelma,
sosionomi
Opinnäytetyö
9.4.2009

Greta Secka
Kirsi Suomalainen

Koulutusohjelma	Suuntautumisvaihtoehto	
Sosiaali- ja terveysala	Sosionomi	
Tekijä/Tekijät		
Greta Secka ja Kirsi Suomalainen		
Työn nimi		
Yhteistyön toteutuminen päivähoitossa: 1-3 -vuotiaiden lasten vanhempien mielipiteitä kasvatuskumppanuudesta		
Työn laji	Aika	Sivumäärä
Opinnäytetyö	Kevät 2009	38+2
TIIVISTELMÄ		
<p>Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää miten kasvatuskumppanuus toteutuu vanhempien näkökulmasta Helsingissä sijaitsevassa yksityisessä Tenavatuvan päiväkodissa, 1-3 -vuotiaiden ryhmässä. Tarkoituksena oli myös kerätä vanhempien mahdollisia kasvatuskumppanuuteen liittyviä toiveita, jotta päiväkodin henkilökunta voisi tarvittaessa kehittää työtään. Idea opinnäytetyömme aiheeseen tuli suoraan päiväkodin työntekijöiltä.</p> <p>Suoritimme opinnäytetyömme laadullisena, eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Haastattelimme yhteensä kuutta vanhempaa. Laadimme neljätoista kysymystä kasvatuskumppanuuden keskeisten periaatteiden pohjalta ja nauhoitimme jokaisen haastattelun. Analysointimenetelmänä käytimme teemoittelua, jonka avulla saimme koottua litteroiduista vastauksista kasvatuskumppanuuden toteutumisen elementtejä.</p> <p>Haastatteluista selvisi, että päiväkodin 1-3 -vuotiaiden ryhmässä kasvatuskumppanuus toteutuu pääosin hyvin. Vanhemmat kokivat vuorovaikutuksen henkilökunnan kanssa toimivaksi ja kokivat, että heidän toiveensa ja ideansa otetaan mielellään vastaan. Päiväkodin toimiva aloitus, vastuukasvattaja- käytäntö ja kotikäynti olivat lisänneet luottamusta. Päivittäiset keskustelut koettiin selkeästi merkittävimiksi vuorovaikutustilanteiksi. Suurin osa vanhemmista koki voivansa vaikuttaa lapsensa päivähoitoon riittävästi, mutta kysyntää laajemmallekin osallistamiselle sekä vanhempien väliselle vuoropuhelulle tuli ilmi.</p> <p>Saamistamme tuloksista voidaan päätellä, että kyseisen ryhmän vanhemmat ovat tyytyväisiä lapsensa päivähoitoon. Kasvatuskumppanuutta toteutetaan arjessa ja työ on hyvin lapsi- ja perhelähtöistä. Vanhempia selkeästi miellyttää päiväkodin pieni koko ja henkilökunnan pitkä työkokemus lasten parissa. Koska kyse on hyvin pienistä lapsista, ottavat vanhemmat mielellään vastaan enemmänkin tietoa lapsensa päivän kulusta, mieluisista aktiviteeteista ja kehittymisestä. Mahdollisuus vanhempien väliseen perusteellisempaan vuorovaikutukseen olisi aika ajoin tervetullutta, jolloin kokemusten, ajatusten ja ideoiden vaihto pääsisi toteutumaan paremmin.</p>		
Avainsanat		
Kasvatuskumppanuus, vuorovaikutus, vanhemmat, luottamus, arki, päivähoito		

Degree Programme in		Degree	
Social Services		Bachelor of Social Services	
Author/Authors			
Greta Secka and Kirsi Suomalainen			
Title			
Co-operation in Daycare: Opinions About Pedagogical Partnership Expressed by The Parents of Children aged 1-3			
Type of Work	Date	Pages	
Final Project	Spring 2009	38+2	
<p>ABSTRACT</p> <p>The purpose of this study was to examine parents' opinions about the realisation of pedagogical partnership in a group of children aged 1-3 in the private day care centre called Tenavatupa, located in Helsinki. The purpose was also to collect possible wishes concerning pedagogical partnership so that the day care personnel could develop their work if necessary. The idea for our final project came straight from the personnel.</p> <p>Our study was qualitative. Six parents were interviewed for this study. We came up with fourteen questions based on the main principles of pedagogical partnership and every interview was recorded. When analysing the realisation of pedagogical partnership the main themes of pedagogical partnership were used when examining the indicators in the transcript of interviews.</p> <p>The results showed that in this group of children aged 1-3, pedagogical partnership was mainly implemented well. The parents thought that social interaction with the personnel was working well and their wishes and ideas were very welcome. The effective start of day care, the policy of every child having their own key-worker and an employee visiting the family's home, were found important and increasing trust. Daily conversations were clearly considered the most significant type of interaction. Most parents thought that they were able to have enough influence on their child's day care, but it was shown that there was a desire for even bigger participation and interaction among the parents themselves.</p> <p>The results indicate that the parents of this specific group are content with the day care they and their children have been provided with. The pedagogical partnership is carried out on a daily basis and the personnel's work is child and family oriented. The small size of this day care centre and the personnel's long work experience are clearly a satisfying factor to the parents. Because of the fact that we are dealing with very small children, the parents are more than happy to receive even more information on their children's day, the activities they prefer and development. The chance for a more thorough conversation among the parents would be welcome from time to time, so they would be more able to share experiences, thoughts and ideas with each other.</p>			
Keywords			
pedagogical partnership, interaction, parents, trust, everyday life, day care			

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	2
2	KASVATUSKUMPPANUUS	4
2.1	Kasvatuskumppanuuden keskeiset periaatteet	5
2.1.1	Dialogin merkitys kasvatuskumppanuudessa	5
2.1.2	Kuuntelu	7
2.1.3	Kunnioitus	7
2.1.4	Luottamus	8
2.2	Kontekstuaalisen kasvun näkökulma	9
2.2.1	Kontekstuaalinen kasvu	9
2.2.2	Kasvukontekstien välinen vuorovaikutus	11
3	VARHAISKASVATUS	12
3.1	1-3 -vuotiaat päivähoidossa	13
3.2	Tenavatuvan päiväkoti	14
3.2.1	Mansikoiden ryhmä (1-3-vuotiaat)	16
4	KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄHOIDON ALOITUKSESSA	16
4.1	Aloituskeskustelu	16
4.2	Vastaanotto, tutustumisvaihe ja päivittäiset kohtaamiset	17
4.3	Kasvatuskeskustelut	18
5	TUTKIMUSASETELMA	18
5.1	Laadullinen tutkimus	19
5.2	Tutkimustehtävä	20
5.3	Aineiston hankinta	21
5.4	Teemoittelu analyysimenetelmänä	22
6	TULOKSET	23
6.1	Päiväkodin aloitus ja lapsen viihtyminen	23
6.2	Molemminpuolinen joustavuus ja neuvottelemine	25
6.3	Kommunikaatio	26
6.4	Kunnioitus	28
6.5	Vanhempien toiveita	29
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	30
8	POHDINTA	34
	LÄHTEET	37
	LIITTEET 1-3	38

1 JOHDANTO

Perinteisissä varhaiskasvatuksen suunnitelmissa vanhempien osuus on jäänyt miltei olemattomaksi (Hujala – Puroila – Parrila - Nivala 2007: 65). 1990- luvulla yhteistyömalli päivähoidon ja vanhempien välillä alkoi tulla entistä vahvemmaksi käytännöksi lapsen ja perheen astuessa päivähoidon piiriin (Määttä 1999: 10). Nykypäivänä kasvatuskumppanuuden käsite on jo melko vakiintunut, mutta käytännössä sitä ei ole mutkatonta toteuttaa. Aikuisten välinen suora kommunikointi ei ole itsestään selvää, mutta päivähoidon ammattilaisten työn tavoitteiden toteutumiseksi välttämätöntä. Tämän vuoksi päiväkodin henkilökunnan on tärkeä saada informaatiota vanhempien kokemuksista ja mietteistä kasvatuskumppanuudesta, sekä sen toteutumisesta yhteisessä arjessa.

Tässä opinnäytetyössä tutkimme kasvatuskumppanuutta ja sen toteutumista Tenavatuvan päiväkodin 1-3 -vuotiaiden lasten vanhempien näkökulmasta. Idea työhön tuli suoraan työelämästä. Toinen meistä on suorittanut neljän kuukauden mittaisen työharjoittelujakson kyseisessä päiväkodissa, minkä kautta opinnäytetyön mahdollinen aihe nousi esiin myös Tenavatuvan päiväkodin työntekijöiden kanssa. Työyhteisö haluaa kuulla vanhemmilta palautetta siitä, miten kasvatuskumppanuus on toteutunut nimenomaan Tenavatuvan päiväkodissa. Annamme haastatteluissa vanhemmille myös mahdollisuuden esittää toiveita ja kertoa mietteitä kasvatuskumppanuuteen liittyen, jotta päiväkodin työntekijät voivat tarvittaessa kehittää kasvatuskumppanuuden toimintamalliaan.

Päivähoidon henkilökunnan ja lasten vanhempien väliset hyvät suhteet edellyttävät molemminpuolista yhteistyötä ja arvostusta. Tämän tutkimamme päiväkodin työntekijät kokevat keskeiseksi ja tärkeäksi osaksi työtään. Kasvatuskumppanuuden periaatteen mukaisesti, jokaisen päivähoidon työntekijän tulisi tehdä työtä kumppanuussuhteessa perheisiin. Lasten päivähoitoa koskevan lain mukaan päivähoidon tehtävä on tukea sekä lasten persoonallista kasvua sekä perheiden kotikasvatusta. Päivähoidon työntekijät tekevät siis työtä kahdella ulottuvuudella – lasten ja heidän perheidensä kanssa. (Helenius – Karila – Munter – Mäntynen-Siren-Tiusanen 2001: 35; Karila – Nummenmaa 2001: 29.)

Kehityksellisesti suotuisat käytännöt pääsevät muodostumaan vain olosuhteissa, joissa saadaan rakennetuiksi hyvät suhteet perheisiin. Kun ammatti-ihmisten ja vanhempien

tiedot ja taidot otetaan yhteiseen käyttöön, toteutuu yhteinen vastuu lapsesta. Ammatti-ihminen kokee vanhemmat voimavarana ja päinvastoin. Tenavatuvan työntekijät haluavatkin tietää, miten vanhemmat kokevat kasvatuskumppanuuden toteutuvan heidän päiväkodissaan ja juuri Mansikoiden ryhmässä, sillä 1-3- vuotiaiden elämässä erityisen tärkeää on elämän kiinteä, ehyt ja tasapainoinen kokonaisuus. (Helenius ym. 2001: 22-23, 35; Määttä 1999: 106.)

Suoritamme Mansikat-ryhmän 1-3 -vuotiaiden lasten vanhemmilla haastattelun Tenavatuvan päiväkodissa ajalla tammikuu–helmikuu 2009. Haastatteluja on yhteensä kuusi kappaletta. Pohjana toimii avoin kyselylomake, jossa on 14 kysymystä.

Opinnäytetyössämme paneudumme kasvatuskumppanuuteen - sen periaatteisiin, merkitykseen pienten lasten, vanhempien ja päivähoidon arjessa. Opinnäytetyömme teoreettisena viitekehyksenä on ekologisesta teoriasta kumpuava kontekstuaalisen kasvun tarkastelutapa, jonka periaatteita ja kytköksiä työn aiheeseen käsittelemme. Työssä arvioimme myös työn merkitystä työelämälle, kerromme haastatteluprosessista, analysoimme tuloksia ja teemme niiden pohjalta johtopäätöksiä. Olemme muuttaneet opinnäytetyössämme tutkimamme päiväkodin nimen Tenavatuvaksi. Myös kaikki muutkin nimet, jotka mahdollisesti esiintyvät tuloksissa, on muutettu.

Halusimme työssämme haastatella ja tutkia nimenomaan pienten lasten ryhmän vanhempia. Suurin osa perheistä on päiväkotimaailmassa ensimmäistä kertaa. Halusimme kuulla heidän mielipiteitään siitä, miten kasvatuskumppanuus vaikuttaa päiväkodin arkeen ja yhteistyöhön vanhempien kanssa. Työssämme saamme myös tietoa siitä, kuinka onnistuneesti uusille perheille tuodaan kasvatuskumppanuus esiin ja miten sitä käytännössä toteutetaan.

2 KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuuden lähtökohtana on ottaa huomioon lapsen tarpeet, jolloin varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät lapselle kahden tärkeän tahon, vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten tiedot ja kokemukset. Kasvatuskumppanuus on lähestymistapa, jossa vanhemmat sekä päiväkodin työntekijät sitoutuvat tekemään yhteistyötä. Tavoitteena on toimia tasavertaisina kasvatuskumppaneina lapsen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Kasvatuskumppanuuteen liittyvistä arvoista, näkemyksistä ja vastuista tulee keskustella sekä kasvattajayhteisön kesken että vanhempien kanssa. (STAKES 2005: 31; Tenavatuvan Varhaiskasvatussuunnitelma 2008.)

Lapsen vanhemmilla on kuitenkin aina ensisijainen kasvatusoikeus – ja vastuu. Kasvatuskumppanuudessa perheen asiantuntemus liitetään päiväkodin ammatilliseen osaamiseen. Paitsi että kyse on vanhempien ja henkilöstön asennoitumisesta yhteiseen kasvatustehtävään, on keskeistä myös sen konkreettinen organisoiminen ja sopiminen molemmille osapuolille sopivalla tavalla. Päivähoidon henkilöstöllä on ensisijainen vastuu kasvatuskumppanuuden perhekohtaisesta sisällyttämisestä heti alusta alkaen luontevaksi osaksi lapsen varhaiskasvatusta. (STAKES 2005: 31.) Monet Mansikatryhmän lasten vanhemmista ovat ensimmäistä kertaa päivähoitoon liittyvien asioiden ja kysymysten äärellä ja siksi päiväkodin työntekijöiden vastuu koskien kasvatuskumppanuuden esille tuomista, selventämistä ja konkretisoimista korostuu pienten lasten ryhmässä.

Vanhemmille tulee järjestää mahdollisuuksia oman lapsensa kasvat keskusteluihin, keskusteluihin muiden vanhempien sekä koko henkilöstön kanssa. Kasvat keskustelut ovat säännöllisin väliajoin järjestettäviä keskusteluita, johon osallistuu vastuukasvattaja sekä vanhempi/vanhemmat. Niissä käydään läpi varhaiskasvatussuunnitelmaa, joka on tehty lapsen aloittaessa päivähoiton, sekä puhutaan lapseen liittyvistä asioista.

Yhtenä kasvatuskumppanuuden tavoitteena on edistää vanhempien keskinäisen yhteistyön tapoja ja muotoja. Yhteistyön tavoitteena on lisätä perheiden ryhmävoimaa, jolloin samanlaisissa elämäntilanteissa elävät perheet saavat tukea toisiltaan, pääsevät vaihtamaan ajatuksia keskenään ja viemään asioita eteenpäin. Monilla 1-3 -vuotiaiden vanhemmilla saattaa olla samankaltaisia epävarmuuden tunteita lapsen hoitoon

jättämisestä, etenkin jos kyse on perheen ensimmäisestä päiväkodin asiakkaaksi tulevasta lapsesta. Kokemusten ja tunteiden jakaminen saattaa olla hyvinkin tärkeää vanhemmalle. (Hujala ym.1999: 101-102.)

Kasvatuskumppanuuden tarkoituksena on siis tukea lapsen kasvua kodin ja päiväkodin kasvuympäristöissä. Se auttaa esikouluikäistä siirtymään kouluun ja on työtapa myös silloin, jos lapsi tarvitsee erityistä tukea.

Päiväkodin henkilökunnan tutustuessa perheen arvomaailmaan ja kasvatuskäytäntöihin kykenevät he tunnistamaan paremmin perheen tavoitteet, odotukset ja toiveet päivähoidosta ja myös yksinkertaisesti ymmärtämään lasta paremmin. Kasvatuskumppanuuden kautta vanhemmilla on myös mahdollisuus tutustua päiväkodin arjessa tapahtuviin asioihin, mikä luo varmasti turvallisuuden, varmuuden ja osallisuuden tunnetta lapsen päivähoitoa kohtaan. Henkilökunnalla on puolestaan mahdollisuus lisätä tietoisuuttaan oman toimintansa vaikutuksista ja heillä on mahdollisuus saada palautetta sekä kehittää omaa työtään pienten lasten parissa. (Tenavatuvan varhaiskasvatussuunnitelma: 2008).

Päiväkodissa, jossa suoritamme haastattelut, on ollut vuoden ajan käynnissä kasvatuskumppanuuskoulutukset. Näin ollen siellä toteutetaan kasvatuskumppanuutta.

2.1 Kasvatuskumppanuuden keskeiset periaatteet

Kasvatuskumppanuuden keskeisinä periaatteina pidetään dialogia, kuuntelua, kunnioittamista sekä luottamusta. Tärkeää on, että vanhemmat kokevat olevansa tervetulleita päivähoitoyhteisöön ja henkilökunta tuntee saavansa arvostusta ammatillisesta osaamisestaan ja sen tuomasta vastuustaan. (Helenius ym. 2001: 23.)

2.1.1 Dialogin merkitys kasvatuskumppanuudessa

Dialogi on jokaisen tavoitteellisen vuorovaikutussuhteen onnistumisen tärkein tekijä. Dialogisuus käsitteenä merkitsee vähintään kahden ihmisen välillä tapahtuvaa kommunikointia, vuorovaikutusta, jossa molemmat osapuolet kohtelevat toisiaan tasavertaisina kumppaneina, kunnioittavat toistensa subjektiutta ja omaan elämään kohdistuvaa määräysvaltaa. Molemminpuoliseen vuoropuheluun perustuva dialogi mahdollistaa asioiden yhteisen tarkastelun, kuitenkin sulkematta kriittisyyttä pois

(Ojala 1985: 142 -143). Kasvatuskumppanuus rakentuu dialogin varaan sillä ilman vastavuoroista ja tasapuolista keskustelua päivähoidon ja perheen välillä ei saavuteta kumppanuutta. (Hämäläinen 2001: !!!)

Dialogin keskeisiä piirteitä ovat keskustelijoiden välillä vallitseva avoimuus, tasavertaisuus, aktiivisuus, sitoutuneisuus, vastavuoroisuus ja vilpittömyys. Molempien osapuolten tulisi kohdata toinen koko olemuksellaan siten, että läsnäolon tuntee. (Aarnio – Enqvist 2009.) Päivähoidon työntekijät kohtaavat työssään erilaisia perheitä ja yksilöitä ja siksi erityisen tärkeää dialogin kannalta on pystyä eläytymään, asettumaan toisen henkilön asemaan. Kyky olla empaattinen merkitsee toisen asemaan asettautumista ja auttaa suhtautumaan avoimesti toisen näkökulmiin ja ajatuksiin. Ilmeet, eleet ja asennot viestivät toiselle osapuolelle avoimuudesta, ja tämä puolestaan lisää luottamusta. Toisen ihmisen ymmärtämiseen ja rakentavan vuorovaikutuksen aikaansaamiseen tarvitaan kykyä eläytyä toisen ihmisen tilanteeseen ja ajattelutapaan (Ojala ym. 1993: 74).

Kasvatuskumppanuus toteutuu parhaiten silloin, kun sekä perhe että päivähoito omaksuvat jakamisen ja yhdessä tekemisen kulttuurin. Molempien osapuolten on oltava valmiita jakamaan ja vastaanottamaan tietoa lapsesta sekä löytämään ristiriitatilanteissakin kultainen keskitie. Yhteinen kasvatustilanne, asioista sopiminen ja konkreettinen lapsen arjen tasapainoinen toteuttaminen onnistuu parhaiten juuri avoimen ja vastaanottavaisen keskustelun avulla. Vanhemmille on tärkeää, että he tulevat kuulluksi ja huomaavat sen myös päivähoiton arjessa ja joustavuudessa.

Päivähoidon työntekijät ovat ammatillisuutensa vuoksi ensisijaisessa asemassa luomassa dialogista suhdetta kasvatuskumppanuuden perustaksi, mutta myös he tarvitsevat vanhempien kunnioitusta päivähoitoa ja sen periaatteita kohtaan. Tasavertaisuus ei merkitse sitä, että molemmat tahot ovat samanlaisia, saman tiedon ja näkökulman jakavia osapuolia. Vanhemmilla ja päivähoitohenkilöstöllä on tarjottavanaan erilaisia perspektiivejä, mutta molemmilla on samat tavoitteet lapsen kasvun ja oppimisen kannalta. (Karila ym. 2006:108). Molemminpuolinen kiinnostus vuorovaikutustilanteissa ja valmius yhteiseen organisointiin on hyvän dialogin ja siten myös kumppanuuden perusta.

2.1.2 Kuuntelu

Kasvatuskumppanuus perustuu kahden lapselle tärkeän osapuolen yhteisten tavoitteiden luomiseen ja työskentelyyn lapsen parasta ajatellen. Koska työskentely tapahtuu pääosin keskustelun avulla, on molempien tahojen ymmärrettävä toisen näkemyksiä, toiveita ja omaan rooliin kytköksissä olevaa asiantuntijuutta. Tärkeä rakentavalle vuorovaikutukselle on ottaa selville toisen odotukset ja toivomukset ja kohdella toista tämän omista lähtökohdista käsin (Ojala – Uutela 1993: 74).

Jokaisessa uudessa vuorovaikutussuhteessa toisen kuuntelu on tärkeää. On tärkeää pystyä hiljentymään ja myös rohkaisemaan toista tuomaan omia mielipiteitä esiin. Kasvatuskumppanuudessa, kun on kyse lapsen vanhemman ja lasta hoitavan ammattilaisen keskinäisestä kommunikaatiosta, on tärkeää, että osapuolet todella kuuntelevat toisiaan, jotta asiat tulevat ymmärretyksi oikein. Toinen osapuoli voi huolimattoman kuuntelun sekä ilmeiden ja eleiden havaitsemisen perusteella tehdä tulkintoja sanojen perimmäisestä merkityksestä. Suoran kysymisen ja keskustelun ilmapiiri on merkityksellistä, jotta välttyttäisiin hätäisiltä ja vääriltä tulkinnoilta. (Karila – Alasuutari – Hännikäinen – Nummenmaa – Rasku-Puttonen 2006: 97 -98.)

2.1.3 Kunnioitus

Kasvatuskumppanuudessa toisen kunnioittaminen merkitsee sitä, että toisen osapuolen käsityksiä ja elämäntapoja kunnioitetaan. Toimivan kasvatuskumppanuuden yhtenä tärkeänä ehtona on erilaisuuden hyväksyminen ja itsestä poikkeavan kunnioittaminen. Varhaiskasvatuksen henkilöstön asiantuntemus perustuu varhaislapsuuden kasvun, oppimisen ja kehityksen yleiseen ja teoreettiseen tuntemukseen, kun taas vanhemmat tuntevat lapsensa luonteen, elämänhistorian ja arjen kulttuurin. Kasvatuskumppanuudessa molempien kasvattajaosapuolten näkökulmat ja ajatukset koskien lapsen päivähoitoa ovat yhtä tärkeitä. Molemmilla on arvokasta tietoa lapsesta ja niitä yhdistelemällä luodaan parhaat edellytykset lapsen kasvulle ja oppimiselle. (Karila ym. 2006: 95 -96; Hujala ym. 2007: 67.)

Erilaisiin ajatuksiin ja arvoihin kasvatuksesta ja sen päämääristä vaikuttavat oma elämänhistoria ja sen tuoma kokemus. Nykyajan yhteiskunnassa perheiden erilaisuus korostuu ja siksi yhteistyö ei voi perustua stereotyyppiseen perhemalliin. Perhemalli on monimuotoistunut ja ydinperheen rinnalla ovat yleistyneet yksinhuoltajaperheet,

avoliittoperheet, uusperheet sekä monikulttuuriset perheet. Kaikki erityyppiset perheet ovat oikeita ja perheiden erilaiset elämäntilanteet, lähtökohdat ja arvot on otettava huomioon. Päivähoidon ammattilaisten tulee kunnioittaa perheen henkilökohtaisia ja kulttuurisia arvoja ja uskomuksia. (Hujala ym. 2007: 116; Rantala 2002: 14; Laurinen 1998: 15.)

Sekä vanhempien että henkilökunnan lasta koskevan täydentävän asiantuntemuksen hyväksyminen samanarvoisina on kunnioittamista. Päivähoidon ammattilaisten tulisi osoittaa vanhempia kohtaan kunnioitusta hyväksymällä heidän tunteensa, tavoitteensa, vahvuutensa ja heikkoutensa, vaikka ne olisivatkin ristiriidassa omien ammatillisuudesta tai yksityisistä mielipiteistä kumpuavien näkökulmien kanssa. Tosiasia on se, että päivähoidon ammattilaiset eivät voi täysin erottaa minäänsä ja ammattipersoonaansa toisistaan; oletetusti lasten päivähoidossa, lastenneuvoloissa ja muissa lapsipalveluissa työskentelevillä henkilökohtainen ja ammatillinen identiteetti kietoutuvat yhteen (Kekkonen 2004: 22). Molemminpuolinen kunnioitus ei silti tarkoita sitä, että ammatti-ihmiset väistyisivät taustalle ajatellen, että vanhemmat ovat ainoita oikeita asiantuntijoita kasvatuksessa. (Määttä 1999: 100-101.)(Davis 2003: 43.)

2.1.4 Luottamus

Molemminpuolisen luottamuksen saavuttaminen on kasvatuskumppanuuden kulmakivi. Lapsen etua ajatellen, on asioista pystyttävä puhumaan suoraan. Päiväkotihenkilöstön hyvä vuorovaikutusosaaminen ja molemminpuolinen kuulluksi tuleminen kokemus kartuttavat luottamusta. Ilman kumppaniin luottamista ei voi syntyä tavoitteellisia ja avoimia vuorovaikutustilanteita. (Karila ym. 2006: 100.)

Sekä vanhempien että päivähoidon henkilökunnan on pystyttävä luottamaan siihen, että kaikki välttämättömät ajatukset, tunteet ja tiedot koskien lasta voidaan jakaa tarkasti ja avoimesti. Luottamus toiseen sallii myös tiedonjaon vähemmän myönteisistä asioista. (Davis 2003:44.) Vanhempien luottamusta päivähoitoon kartuttaa päivähoidon henkilökunnan konkreettisesti havaittavissa oleva myönteinen suhtautuminen sekä vanhempiin että etenkin lapseen. Päivittäinen lämmin ja huolehtiva asennoituminen lapseen antaa pohjan luottamukselle.

2.2 Kontekstuaalisen kasvun näkökulma

Kun työmme aihe oli päätetty, ei mikään ensimmäisenä mieleen nousevista mahdollisista teorioista tuntunut sopivan työhömme, joten lähdimme tutkimaan lähdekirjallisuutta. Sieltä ponnahti muutamastakin päivähoitoa koskevasta kirjasta esiin kontekstuaalisen kasvun näkökulma, joka pohjautuu Urie Bronfenbrennerin (1917-2005) ekologiseen teoriaan. Lukiessamme ennestään tuntemattomasta teoriasta lisää, huomasimme sen sisältävän kasvatuskumppanuuden keskeisiä näkökulmia. (Karila – Kinos – Virtanen 2001: 204.)

Kasvun ja oppimisen kontekstuaalisuus on ollut yksi tieteellisen varhaiskasvatuksen keskeisimpiä painotuksia 1990-luvulla. Peruslähtökohtana ekologisessa teoriassa on se, että kehitys tapahtuu yksilön ja ympäristön välisenä vuorovaikutuksena. Ekologisen teorian mukaan lapsia tulisi päivähoitossa tarkastella osana heidän arkielämäänsä ja kasvuympäristöään. On tärkeää olla kosketuksissa lapsen arkielämän kokemuksiin ja elämyksiin. Vuorovaikutuksen tulee tapahtua kasvatettavan, kehittyvän yksilön ja kasvattajapersoonien tai – yhteisöjen välillä. Nämä kaikki periaatteet tunnistimme myös kasvatuskumppanuuden kulmakiviksi. (Karila ym. 2001: 204- 205; Hujala ym. 2007: 18.)

2.2.1 Kontekstuaalinen kasvu

Kontekstuaalisen kasvun näkökulmasta lapsen kasvatusta on yhteistyöhanke kaikkien niiden kesken, jotka osallistuvat lapsen elämään ja joiden elämään lapsi osallistuu. Kontekstuaalisuudella tarkoitetaan näkökulmaa lapsen oppimiseen ja kasvuun, jossa lapsi ja hänen kasvuympäristönsä nähdään erottamattomina. Oppimisympäristönä lapsen kasvun kannalta nähdään koko arki, konteksti, jonka osa lapsi on. Yhteistyö ja yhteistoiminta ovat avainasemassa lapsen kasvussa ja oppimisessa, aivan kuten kasvatuskumppanuudessa. (Hujala ym. 2007:15; Hujala – Parrila – Lindberg – Nivala – Tauriainen – Vartiainen 1999: 10.) Tenavatuvan työntekijät ovat iso osa päivähoitossa käyvien lasten arkea ja heistä tulee tärkeitä aikuisia lasten elämänpiiriin. Vanhemmat puolestaan ovat ensisijaisia kasvattajia ja lasten läheisimpiä, heidät parhaiten tuntevia aikuisia. Tenavatuvan työntekijöiden kasvatuskumppanuuteen pohjautuvan työn tavoitteena on toimia tiiviissä vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa ja osallistaa heitä lapsensa päivähoitoon, samalla vahvistaen vanhemmuutta.

Kontekstuaalinen kasvu perustuu siihen, että lapsen kasvattajan täytyy tiedostaa kokonaisuudessaan koko kulttuurinen konteksti, jossa lapsi elää. 1-3 -vuotiaiden lasten elämässä on vielä melko rajallinen määrä todella tärkeitä, arjessa ison roolin omaavia aikuisia, mutta juuri vanhemmat ja päivähoidon aikuiset muodostavat suurimmaksi osaksi lapsen elämänpiirin, jossa hän toimii, tuntee ja vaikuttaa. Lapsen kasvun ja kehityksen kannalta on erityisen tärkeää, millainen vuorovaikutussuhde erilaisten kasvuympäristötekijöiden, tässä tapauksessa päivähoitohenkilöstön ja vanhempien, välille muodostuu. Päivähoidon ja kodin tasapaino tuo lapsen arkeen johdonmukaisuutta. Lapsen laadukkaan kasvun ja kehityksen mahdollisuuksiin vaikuttaa kasvatuksesta huolehtivien aikuisten asenne; aikuisten tulisi kokea kasvatus yhteisenä hankkeena. (Hujala ym. 2007: 19-20, 24.)

Ekologiseen teoriaan pohjaava kontekstuaalisen kasvun malli antaa vakaan perustan yhteistoimintaan perustuvalla kasvatustoteella, jota Tenavatuvasakin pyritään noudattamaan. Harmonia lapsen kasvuympäristöjen välillä vaikuttaa lapsen tasapainoiseen kasvuun ja käyttäytymiseen. Kontekstuaalinen kasvu korostaa aikuisten tavoitteellista toimintaa, jolloin lapsen kehitykselliset ja kasvatukselliset tarpeet otetaan ensisijaisesti huomioon. (Hujala ym. 2007: 27-29.) Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on luoda vuorovaikutuksellinen suhde päivähoidon ammattilaisten ja vanhempien välille, jolloin vastuun jakaminen lapsen arjesta ja hänen tarpeistaan nouseva kasvatussuunnitelma toteutuvat yhteistoiminnassa. (Hujala- Huttunen, Nivala 1996: 39-40.)

Kumppanuuden lähtökohtana on laatia yhteiset tavoitteet, jotka palvelevat lapsen kehitystä ja pätevät niin päivähoidon kuin kodin arjessa. Tämä toteutuu päivähoidon piirissä kasvatustieteiden kautta. Kontekstuaalinen näkökulma korostaa myös perheen sosiaalisen ympäristön tiedostamista ja sieltä kumpuavaa vanhempien kasvatustyön tukemista. Samoin kasvatuskumppanuuden pyrkimyksenä on vahvistaa perheissä toteutuvaa vanhemmuutta päivähoitohenkilöstön ammatillisen pätevyyden avulla, kuitenkin ajamatta vanhempien ensisijaista tuntemusta lapsestaan alas. (Hujala ym. 2007: 27- 29; Hujala ym. 1996: 39- 40.)

Kontekstuaalisen kasvun tarkastelutapa korostaa myös lapsen aktiivisuutta ja omaa toimintaa aikuisten huolenpidon keskellä. Kasvuympäristöjen keskellä on lapsi, joka valikoi toimintoja, luo uusia toimintamahdollisuuksia ja arjen todellisuutta. Lapsi saa

ympäristössään tapahtuvien asioiden ja muutosten kautta vaikutteita omaan käyttäytymiseensä ja kasvuun ylipäänsä. (Hujala ym. 2007: 19-20.) 1-3-vuotiaiden lasten päivähoitossa keskitytään paljolti hoivaan sekä turvallisen ja lämpöisen ympäristön takaamiseen, mutta myös lasten persoonallisuuden, kiinnostusten kohteiden ja ominaisuuksien havainnoiminen ja vahvistaminen ovat kasvun ja kehityksen kannalta tärkeitä.

Päivähoitossa lapselle taataan virikkeitä sekä uusia asioita. Kotona puolestaan havainnoidaan niin pyhänä kuin arkena lapsen toimintaa ja kiinnostuksen kohteita. Vuorovaikutuksellisen yhteistyön, kumppanuuden kautta, molemmat kasvatustahot voivat tukea lapselle mieluisten aktiviteettien toteutumista. Kontekstuaalisen kasvun näkökulmasta lapsen ympäristö voi olla sekä lapsen voimavaroja edistävä tai ehkäisevä; suuri vaikutus on lapsen mahdollisuuksilla itse vaikuttaa elämäänsä ja toimintaympäristöönsä oman ikänsä mukaan ja kasvun haasteiden pohjalta. (Hujala ym. 1999: 11.) Kasvatuskumppanuuden tarkoituksena on auttaa päivähoiton työntekijöitä yhdessä vanhempien kanssa havainnoimaan, kuuntelemaan ja sen kautta luomaan pienelle lapselle suotuisaa kehitystä mahdollistava ja edistävä toimintaympäristö.

2.2.2 Kasvukontekstien välinen vuorovaikutus

Lapsen tärkein kasvukonteksti on luonnollisesti oma perhe, johon hänellä on syvimmat, pysyvimmät ja jatkuvimmat siteet (Hujala ym.1999: 13). Vähitellen lapsen kasvu-ympäristö ja vuorovaikutussuhteet laajenevat muun muassa päivähoiton piiriin. Kun lapsi aloittaa päivähoiton, viettää hän suuren osan ajastaan päivähoiton aikuisten luomassa kasvu-ympäristössä. Koska nämä kaksi kasvukontekstia ovat lapsen elämänlaadun määrittäjiä, on äärimmäisen tärkeää, että niiden välinen yhteistyö, vuorovaikutus, on saumatonta.

Ekologisen teorian pohjalta lapsen koti ja päivähoito nähdään erillisinä mikrosysteemeinä sekä lapsen keskeisimpinä kasvu-ympäristöinä. Nämä lapsen kanssa toimivat aikuisten elämämpiirit muodostavat yhdessä mesosysteemin. Se käsittää kasvu-ympäristöissä toimivien ihmisten välisen vuorovaikutuksen. Tämän kaltaisia vuorovaikutussysteemejä ovat nimenomaan esimerkiksi kodin ja päivähoiton välinen vuorovaikutus tai kodin ja kaveripiirin vuorovaikutus. Olennaista on se, että lapsi toimii näissä ympäristöissä aktiivisesti. (Hujala ym. 2007: 23, 24)

Lapsen aktiivinen osallistuminen ja vuorovaikutus toimintaympäristöissä antaa lapselle mahdollisuuden vaikuttaa mesosysteemiin ja sen toimintoihin. Esimerkiksi kun lapsi esittää päivähoitoon liittyvän toiveen, tuloksena syntyy vuorovaikutusta kodin ja päivähoiton välille. Kasvu ympäristöjen vuorovaikutuksesta syntyvät tulokset, eli lapsen hoitoa koskevat sopimukset vaikuttavat lapseen. Siten lapsi pystyy omalla aktiivisuudellaan paitsi rakentamaan omaan kasvukontekstiinsa liittyviä asioita, myös vaikuttamaan ja synnyttämään vuoropuhelua hänelle keskeisimpien kasvuympäristöjen välille.

Toimiva vuorovaikutus kasvuympäristöjen välillä luo jatkuvuutta sekä yhteisiä kasvatuseriaatteita ja -tavoitteita kodin ja päivähoiton välille. Vuorovaikutus ja hyvä suhde kodin ja päivähoiton, mesosysteemin, välillä nähdään heijastuvan suoraan vanhemmuuden kokemiseen ja sen toteutumiseen. Vaikutus ulottuu siten myös lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen. Vanhemmuutta vahvistaa päivähoitosta saatu tuki ja parhaassa tapauksessa se kasvattaa vanhemman itseluottamusta. Kontekstuaalisen kasvun tarkastelumalli korostaakin mesosysteemin toimivan luonteen suurta merkitystä ensisijaiseen eli kotona tapahtuvaan, kasvatukseen. Lapsen nähdään hyötyvän yhteistyöhön perustuvasta kasvatuksesta vanhempien lisääntyneen kasvatuseriaatteiden vuoksi. (Hujala ym. 2007: 23-24.) (Hujala ym. 1999: 16, 17.)

3 VARHAISKASVATUS

Lapsi on aktiivinen ja sosiaalinen olento, jolla on valmiudet tiedon etsimiseen, ymmärtämiseen ja luovaan ajatteluun. Lapsi on ainutlaatuisena persoonallisuutena utelias, aktiivinen leikkijä ja oppija, joka tutkii ympäristöään sekä etsii, luo ja rakentaa tietoa omista lähtökohdistaan käsin. Lapsen kokonaisvaltaisen kehittymisen pohjana on vahva perusturvallisuus ja terve itsetunto. Niiden rakennusaineita ovat rakkaus, lämpö, turvalliset rajat sekä tasapainoinen elämä. (Tenavatuvan varhaiskasvatussuunnitelma 2008.)

Lapset ovat yksilöitä. Jokainen on oma persoonallisuutensa. Ryhmän ohjaaminen siten, että kunkin lapsen ominaisuudet otetaan huomioon, vaatii opettajalta henkilökohtaista paneutumista. Mitä nuorempi lapsi on, sitä syvempää paneutumisen tulee olla. Kun lapsen ja aikuisen välille syntyy hyvä suhde, jo aikuisen katse voi osoittaa lapselle

miten pitää toimia. Lasten pitkäjänteinen havainnointi on onnistuneen kasvatustyön perusedellytys ja sille on raivattava tilaa arkityössä kiireenkin keskellä. (Helenius-Korhonen 2008: 53.)

Päivähoidossa lapset halutaan ottaa huomioon yksilöllisesti, mutta yksilöllisyys pääsee esiin vain yhteydessä muihin. Hyvät ryhmäsuhteet antavat tilaa jokaisen erityispiirteille. Ihminen kehittyy omaksi itsekseen sitä kautta, mitä hän merkitsee muille. Tämä tarkoittaa osallisuutta, joka on ihmisen yksi perustavoitteista. (Helenius ym. 2008: 58.)

Pienen lapsen vuorovaikutustaitojen kehittämisessä on kielen ja puheen oppimisella ratkaiseva merkitys. Puhe antaa mahdollisuuden entistä monipuolisemmalle vuorovaikutukselle ja edistää myös ajattelun kehittymistä. Oppiminen ja tiedon kasvattaminen tapahtuu pääosin kielen välityksellä. Jotta lapsi pystyy kielelliseen vuorovaikutustaitoon, tulee hänen osata nämä alueet. (Alijoki 1998: 14.)

Lapsiryhmässä toimitaan olemalla aktiivisessa vuorovaikutuksessa lasten kanssa. Lapsiin tutustutaan leikkimällä ja toimimalla heidän kanssaan sekä havainnoimalla heitä. Jokaiseen ryhmän lapseen tulee luoda henkilökohtainen, lämmin, lasta kuunteleva ja ymmärtävä suhde. Jokaisella lapsella on oma persoonallisuutensa ja perhekulttuurinsa. Lapsen perhe on tunnettava, jotta ohjaaja osaa tukea lapsen kehitystä tarkoituksenmukaisella tavalla. Tiivis yhteistyö perheen kanssa tulee siis aloittaa jo hyvissä ajoin ennen toimintakauden alkua. (Helenius ym. 2008: 41-42.)

3.1 1-3 -vuotiaat päivähoidossa

Alle kolmivuotiaiden lasten elämässä tärkeintä on arjen tasapaino ja turvallisuus. Lapsen ensimmäisten vuosien aikana luottamus alkaa rakentua. Kanssakäyminen vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan kanssa on lapsen psyykkisen kehityksen varsinainen perusta. Jo pienten lasten kohdalla on tärkeää ottaa huomioon jokaisen yksilölliset ominaisuudet, kuten erot motorisissa ominaisuuksissa, syömis- ja unirytmien säännöllisyydessä, aktiivisuudessa ja temperamentissa. Lapsen tulee saada arvostusta ja hyväksyntää ominaispiirteilleen, sillä hyvä vuorovaikutus ja lasten yksilöllisyyden ymmärtäminen luovat varhaiskasvatuksessa pohjan hyvän itsetunnon kehittymiselle. Tämä luo haasteen sekä vanhemmille että päivähoitohenkilöstölle. (Helenius ym. 2001: 17 -21.)

Alle kolmivuotiaiden päivähoiton aloitus herättää sekä päivähoiton ammattilaisissa että lasten vanhemmissa monenlaisia tunteita. Vanhemmissa päivähoiton aloitus synnyttää helposti ajatuksia ja mielikuvia, joihin liittyy monenlaisia tuntemuksia, aina levottomuudesta ja syyllisyydestä luottamukseen ja innostukseen. Arkisen elämän muutos synnyttää vanhemmissa helposti hallinnan puutteen ja epävarmuuden tunteita. Päivähoiton ammattilaiset puolestaan saattavat suhtautua henkilökohtaisella tasolla epäilevästi pienen lapsen hoitoon laittamiseen. (Helenius ym. 2001: 35 -39.)

Pienellä lapsella ei kuitenkaan ole valtaa valita hetkeä, jolloin päivähoito alkaa eikä hän osaa erikseen ja etukäteen pohtia sen tuomia muutoksia. Lapsi on siis täysin riippuvainen vanhemmistaan ja päivähoiton ammattilaisista, jolloin heidän suhtautumisensa hoitoon heijastuu myös lapseen. Lapsen elämänpiiri laajentuu kodista päivähoiton piiriin; lapsi on edelleen saman kodin ja vanhempien lapsi, mutta hänen kokemusmaailmansa alkaa karttua uusilla asioilla. Muutoksia tapahtuu niin lapsen ihmissuhteissa, arjen kulussa kuin fyysisessä ympäristössäkin. (Helenius ym. 2001: 35 - 39.)

Päivähoiton, uuden ympäristön asettuminen harmoniseksi kokonaisuudeksi lapsen elämään on tärkeää, sillä pienelle lapselle päivähoito on elämää juuri siinä hetkessä. Lapsi pyrkii aikuisten tuella etsimään mielekkyyttä elämänpiirinsä laajenemiselle niiden kokemusten pohjalta, joita hänellä on siihen mennessä ollut. Olennaista on kodin ja päivähoiton aikuisten kyky olla keskinäisessä dialogissa ja vastavuoroisessa suhteessa lapseen sekä kyky eläytyä lapsen elämisen maailmaan. (Karila ym. 2001: 41-42.)

3.2 Tenavatuvan päiväkotit

Tenavatupa on yksityinen päiväkotit, joka on kannatusyhdistyksen ylläpitämä ostopalvelupäiväkotit. Päiväkodin toiminta on alkanut vuonna 1978. Päiväkotit sijaitsee keskeisellä alueella Helsingissä.

Suurin osa perheistä tulee nykyään läntisen sosiaaliviraston alueelta, mutta perheitä on myös Helsingin ulkopuolelta. Päiväkodissa on yhteensä 52 hoitopaikkaa 1-6 -vuotiaille lapsille. Lapset jaetaan päiväkotitiin tultaessa eri ryhmiin iän mukaan. Nämä kolme ryhmää ovat 1-3 -vuotiaat Mansikat, 3-4 -vuotiaat Mustikat sekä 5-6 -vuotiaat Puolukat. Puolukoiden ryhmässä järjestetään itsenäisenä toimintana maksutonta esiopetusta. (Tenavatuvan Varhaiskasvatussuunnitelma: 2008.)

Päiväkodin hallinnosta vastaa kuusijäseninen johtokunta, joka on kannattajayhdistyksen valitsema. Päiväkodissa korostetaan vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Tenavatuvasa toimii myös lasten vanhemmista koottu vanhempien toimikunta. Osa henkilökunnasta on ollut mukana Tenavatuvan toiminnassa perustamisesta lähtien. Tenavatuvan vahvuus onkin sen pitkään samana pysynyt henkilökunta, joka tekee jatkuvaa yhteistyötä keskenään ja haluaa kehittää itseään. (Tenavatuvan Varhaiskasvatussuunnitelma: 2008.)

Päiväkodissa ei toteuteta mitään tiettyä pedagogista ideologiaa. Tämä käytäntö perustellaan sillä, että lapselle halutaan tarjota laaja-alaisesti eri painotusalueiden sisältöjä. Toiminnassa korostetaan kuitenkin kielellistä sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Toisena painotusalueena Tenavatuvalle on luonto. Kun lapsi on läheisessä kosketuksessa luontoon, oppii hän kunnioittamaan ja vaalimaan sitä. (Tenavatuvan Varhaiskasvatussuunnitelma: 2008.)

Esikouluikäisille järjestetään Tenavatuvasa maksutonta esiopetusta neljä tuntia päivässä, jonka jälkeen muu aika on päivähoitoa. Esiopetus sekä päivähoito järjestetään samoissa tiloissa. Henkilökunta toimii vanhempien kanssa kasvatuskumppaneina, mitä painotetaan päiväkodin arjessa. (Tenavatuvan Varhaiskasvatussuunnitelma: 2008.)

Päiväkodissa on järjestetty kasvatuskumppanuuskoulutusta kevästä 2008 alkaen. Tähän ovat osallistuneet kaikki päiväkodin työntekijät. Koulutukset ovat olleet aina koko päivän kestäviä ja kouluttaja on saapunut päiväkodille, jolloin päiväkotiki on ollut suljettuna muulta toiminnalta. Koulutuspäiviä on tähän mennessä ollut kolme. Jokaisen koulutuksen aluksi käydään läpi yhdessä teoriaa kasvatuskumppanuudesta, sen periaatteista ja sen toteuttamisesta. Tämän jälkeen tehdään käytännön harjoitteita. Harjoitteissa käydään läpi erilaisia tilanteita vanhempien kanssa, esimerkiksi ongelmatilanteita. Työntekijöiden mielipiteen mukaan juuri nämä käytännön harjoitteet ovat olleet erittäin hyödyllisiä kouluttautumisen kannalta.

Kasvatuskumppanuuskoulutuksen tavoitteena on auttaa päivähoiton työntekijöitä pohtimaan omien työkäytäntöjen tulkinnallisia lähtökohtia ja käytännöllisiä vaikutuksia lapsen kasvun kannatteluun, vanhemmuuden vahvistamiseen, perheiden osallistumiseen ja toimivan kasvatusyhteisön ylläpitämiseen. Koulutuksessa syvennetään osallistujien ymmärrystä ja osaamista lapsen ja perheen pulmatilanteiden auttamisprosessista. Koulutuksen tavoitteena on, että kasvatushenkilöstö ymmärtää kunnioituksen ja

tasavertaisuuden merkityksen perheiden ja päivähoidon välisessä kasvatusyhteistyössä sekä tuntee kasvatuskumppanuuden keskeiset periaatteet: kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogin. (Kaskela – Kekkonen 2006: 49)

3.2.1 Mansikoiden ryhmä (1-3-vuotiaat)

Tenavatuvan päiväkodin Mansikat-ryhmässä on yhteensä 12 lasta ja kolme hoitajaa. Kaikki lapset ovat alle 3-vuotiaita. Ryhmässä on tärkeää, että lapsilla on hyvä ja turvallinen olo. Mansikoissa toteutetaan omahoitajuutta. Tenavatuvan päiväkodissa se toteutuu niin, että jokaisella hoitajalla on neljä omaa lasta. Omahoitaja syö näiden neljän lapsen kanssa omassa pöydässä sekä nukuttaa heidät. Usein omahoitaja myös pukee ja käyttää vessassa omat lapsensa, mutta Tenavatuvassa lapset ovat näissä toimissa tasaisesti kaikkien hoidettavina. Päivittäisinä toimintoina vaihtelevat leikki, laulu, lukeminen, piirtäminen, maalaaminen sekä ulkoilu.

4 KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄHOIDON ALOITUKSESSA

Halusimme korostaa kasvatuskumppanuutta päivähoidon aloituksessa, sillä suurin osa perheistä, joiden vanhempia haastatelimme, on juuri aloittanut päivähoidon. Heille kaikille kasvatuskumppanuus ja sen käytännöt ovat olleet ennen lapsen saapumista päivähoitoon vieraita.

4.1 Aloituskeskustelu

Kasvatuskumppanuus alkaa aina tutustumisesta. Perheen kotona tapahtuva tutustumiskäynti on osa kasvatuskumppanuuskoulutusmallin tuomaa työkäytäntöä. Varhaiskasvatuksen tutustumiskäynti rakentaa jatkumoa muun muassa neuvolan käytännölle. Perheen niin toivoessa keskustelu voidaan käydä myös päiväkodissa tai muussa sopivassa paikassa. Tutustumiskäynnin tavoitteena on käydä lapsen päivähoidon aloitukseen, perheen odotuksiin ja toiveisiin liittyvä keskustelu. Aloituskeskustelun yhtenä tavoitteena on, että työntekijä auttaa vanhempia valmistamaan lasta päivähoidon aloitukseen. (Kaskela-Kekkonen 2006: 41)

Koti on lapselle turvallisina paikka tutustua uuteen aikuiseen, lapsen tulevaan hoitajaan/kasvattajaan. Kasvattaja voi havainnoida sitä, miten lapsi toimii kotiympäristössä. Kotona käyty keskustelu toteutetaan aina kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti: perhettä kuulevalla, kunnioittavalla, luottamusta ja dialogia rakentavalla tavalla. (Kaskela-Kekkonen 2006:42)

Hyvin iso osa vanhemmista haluaa aloituskeskustelun järjestettävän lapsen kotona, sillä hoitajan näkeminen omassa kotiympäristössä luo lapsen ja hoitajan välille luottamusta. On kuitenkin tärkeää, että aloituskeskustelu on mahdollista järjestää muuallakin, koska kaikki vanhemmat eivät halua järjestettävän sitä kotonaan.

4.2 Vastaanotto, tutustumisvaihe ja päivittäiset kohtaamiset

Lapsen aloittaessa päivähoiton hänen elämäntilanteensa muuttuu monella tavalla. Lapsi työstää päivittäistä eroaan vanhempiinsa, rakentaa uusia suhteita päivähoiton aikuisiin ja tulee osalliseksi lapsiryhmän toimintaa. Lapsen päivähoitoon saatelemiseen kuuluu vanhemman ja lapsen yhteinen tutustumisjakso, jonka pituudesta ja sisällöstä on hyvä sopia jo aloituskeskustelussa. Sekä lapsi että vanhempi tarvitsevat kasvattajalta erokokemuksen kuulevaa suhtautumista ja myötätuntoista kannattelua. Lapsen äidin ja isän mielikuvien kannattelussa voidaan käyttää apuna valokuvia. Vanhemmat tuovat päivähoitoon kuvia perheestä, ja lapsi voi katsella niitä yhdessä kasvattajan kanssa ikävöidessään. Lapsen asettuminen päivähoitoon edellyttää vanhempien ja kasvattajien tukea. (Kaskela-Kekkonen 2006: 44)

Yhteinen vuoropuhelu vanhemman, kasvattajan ja lapsen välillä tapahtuu päivittäisissä kohtaamisissa vanhemman tuodessa tai hakiessa lasta päivähoitosta. Tähän vuoropuheluun ja jakamisen tilanteeseen on tärkeää ottaa lapsi mukaan sekä kuulla lapsen kertomuksia päivästä, ajatuksista ja tunteista. Kasvatuskumppanuus ja vuoropuhelu vanhempien ja kasvattajien välillä rakentuu prosessina koko lapsen päivähoiton ajan. (Kaskela-Kekkonen 2006: 44- 45)

Päiväkoti yhteisössä rakentuvaa kumppanuuskulttuuria muovaavat henkilökunnan luomien toimintakäytäntöjen ohella vanhempien omat tulo- ja lähtötilanteisiin rakentamat käytännöt. Monesti kiireiset vanhemmat toimivat rationaalisesti ja jakavat lasten haku- ja vientivastuita. Tämä sinällään mielekäs ratkaisu saattaa tuottaa

ammattilaisten ja vanhempien kumppanuussuhteen kehittymiselle lisähaasteita. (Karila-Alasuutari-Hännikäinen-Nummenmaa-Rasku-Puttonen 2006: 103).

4.3 Kasvatuskeskustelut

Vanhempien kanssa käytävät kasvatuskeskustelut ovat keskeinen tekijä kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. Käytäntönä on, että vanhempien sekä hoito- ja kasvatushenkilön kesken käydään ainakin kerran vuodessa täsmällisempi keskustelu lapsesta ja tämän varhaiskasvatuksesta. Yleensä ensimmäinen keskustelu käydään muutaman kuukauden kuluttua lapsen päivähoiton alkamisesta ja tarpeen mukaan käydään useampia keskusteluja. (Kaskela-Kekkonen 2006: 45)

Lapseen liittyvissä kasvatuskeskusteluissa on tärkeää luoda vanhempien ja kasvattajien välille myönteinen ja kannustava ilmapiiri. Useimpien vanhempien mielestä luottamus päivähoitoon ja työntekijöihin rakentuu kasvattajien ja lapsen välisistä suhteista ja siitä millä tavalla kasvattajat välittävät tuntoisuutta lapsesta vanhemmille. Kasvattajan tehtävänä on havainnoida lasta ja lapsen kehitystä systemaattisesti ja tietoisesti, jolloin hän kykenee vanhempien kanssa käytävässä vuoropuhelussa välittämään oman ymmärryksensä ja tietämyksensä lapsesta. (Kaskela-Kekkonen 2006: 46)

5 TUTKIMUSASETELMA

Valitsimme tutkimusmenetelmäksemme laadullisen tutkimuksen ja aineiston hankintamenetelmistä koimme puolistrukturoidun haastattelun parhaimmaksi vaihtoehdoksi tutkimuksellemme. Tutkimuksemme toteutuu parhaiten laadullisen tutkimuksen kautta. Halusimme nähdä haastateltavat kasvotusten ja pystyä tarvittaessa esittämään lisäkysymyksiä. Osittain vanhempien osallistumiseen saattoi vaikuttaa toisen opiskelijan tuttuus päivähoiton työntekijänä. Toivoimme myös, että haastatteluajan sopiminen vanhemman kanssa sitouttaisi tätä tutkimukseen eikä peruutuksia tulisi. Pohjana haastatteluissa käytimme siis puolistrukturoitua haastattelua, jonka myös esittelemme seuraavaksi. Tämän valitsimme siksi, että halusimme haastattelulle pohjan, mutta toisaalta halusimme edetä haastattelussa nousevien asioiden mukaisesti. Tärkeää oli, ettei kysymysten järjestyksellä ollut merkitystä, eikä niihin ollut sidottu tiettyjä vastausvaihtoehtoja.

5.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus pyrkii tutkittavan asian ymmärtämiseen ja tulkitsemiseen sekä merkitysten etsimiseen. Lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2004: 152). Laadullinen tutkimus antaa sijaa näkökulmille ja kokemuksille sekä olettaa, että kohde ja tutkija ovat vuorovaikutuksessa. Näin laadullisessa tutkimuksessa tutkija on ikään kuin mukana luomassa tutkimaansa kohdetta, antaen tutkimukselle osallisen näkökulman. Yleisesti ajatellaan, että laadullinen tutkimus pyrkii pikemmin löytämään ja paljastamaan tosiasioita, kuin tuomaan esiin jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi ym. 2004: 152; Hirsjärvi - Hurme 2000: 22-23, 27, 37)

Laadullinen tutkimus tuo esille tutkittavien havainnot tilanteista ja antaa mahdollisuuden huomioida tutkittavien menneisyyteen ja kehitykseen liittyvät seikat. Laadullinen tutkimus soveltuu etenkin tutkimukseen, jossa on kyse sosiaalisista toiminnoista, kuten vuorovaikutuksesta. Keskeisimmät laadullisen aineiston hankintamenetelmät ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja kirjallisen materiaalin hyväksikäyttö. Erilaisia menetelmiä voidaan käyttää joko rinnakkain, vaihtoehtoisina tai yhdisteltynä tutkimustehtävän ja resurssien mukaan. (Tuomi – Sarajärvi 2002: 73; Hirsjärvi ym. 2000: 22-23, 27, 37)

Laadullista tutkimusmenetelmää käytetään etenkin silloin, kun halutaan saada yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta asiasta, halutaan tutkia luonnollisia tilanteita, joissa ei voida kontrolloida kaikkia tekijöitä sekä kun halutaan saada tietoa syy-seuraussuhteista, joita ei voida tutkia kokeen avulla. (Metsämuuronen 2008: 14.) Kun käytetään laadullista tutkimusta, yleensä tutkittava otos on pienempi, kuin kvantitatiivisessa, eli määrällisessä tutkimuksessa. Laadullisen tutkimuksen avulla pystytään hankkimaan tietoa asioista, joista ei välttämättä lomakkeella pystyisi saamaan niin perusteellista ja tarkkaa tietoa. Laadullinen tutkimus on myös usein sidoksissa teoriaan, jonka pohjalta tutkimusta aletaan tehdä, tarkoituksena täsmentää teoriaa. (Pyörälä 2009)

Puolistrukturoitu haastattelu on lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haastattelun välimuoto. Kysymysten muoto on puolistrukturoidussa haastattelussa kaikille sama, mutta haastattelijalla voi vaihdella kysymysten järjestystä. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta vastauksia ei

ole sidottu vastausvaihtoehtoihin, vaan haastateltavat voivat vastata omin sanoin. Haastattelussa on tyypillistä, että aihepiirit ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat.

5.2 Tutkimustehtävä

Tutkimustehtävänämmä on selvittää alle kolmevuotiaiden päivähoitossa toteutuvan kasvatuskumppanuuden merkitystä ja näyttäytymistä vanhemmille Tenavatuvan päiväkodissa. Tavoitteenamme on vanhempien haastatteluiden tulosten pohjalta vahvistaa päiväkodin henkilöstön tapaa toimia kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti, löytää ja tunnistaa kasvatuskumppanuuden toteuttamisen heikkoja kohtia sekä kehittää työmallin toteuttamista vanhempia ja luonnollisesti lasta palvelevaksi kokonaisuudeksi. Tavoitteenamme on myös kartoittaa, miten kasvatuskumppanuus tuodaan esiin nimenomaan päivähoitoa aloitettaessa, tai kun kyseessä on uusi perhe.

Päivähoidon ja vanhempien yhteistyöhön liittyviä tutkimuksia on tehty jonkun verran aikaisemmin. Maarit Alasuutari on kirjoittanut väitöskirjan otsikolla ”Vanhemmat ja kasvatuksen ammattilaiset”, ja hän on julkaissut tutkimuksestaan kirjan nimellä ”Kuka lasta kasvattaa?”. Olemme käyttäneet kyseistä kirjaa lähteenä opinnäytetyössämme. Alasuutari tarkastelee tutkimuksessaan vanhempien omaa määritelmää vanhemmuudestaan ja sitä, miten vanhemmat tulkitsevat yhteiskunnallisen kasvatuksen merkitystä. (Alasuutari 2003.)

Tutkimukseen on osallistunut yhteensä 17 äitiä ja seitsemän isää, joita on haastateltu. Alasuutari on käyttänyt teoreettisena viitekehyksenään sosiaalista konstruktionismia, jossa vanhemmuus käsitetään sekä historiallisena että yhteiskunnalliseen kontekstiin ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen sitoutuneena. Alasuutari erittelee tutkimuksessaan muun muassa päivähoitajan roolia lapsen ja hänen vanhempiensa elämässä. Alasuutarin tutkimuksen tulokset osoittavat, että vanhemmat pitävät vahvasti äitiä ensisijaisena kasvattajana. Myös päivähoito sai haastateltujen vanhempien puheessa keskeisen merkityksen. Kun on kyse päivähoitosta, sen pedagogis-opetuksellinen rooli nousee hyvin merkityksellisesti esiin, mikä on kyseisessä tutkimuksessa asettanut kotihoidon ja äidin hoivan riittävyuden kyseenalaiseksi. Tutkimus osoittaa, että vanhemmat pitävät päivähoitajan kanssa tehtävää yhteistyötä hyvin tärkeänä ja osana hyvää vanhemmuutta. (Alasuutari 2003: 198-199.)

Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian opiskelijat Helena Viitala ja Petrus Väärälä tekivät vuonna 2006 opinnäytteen koskien kasvatuskumppanuutta. Heidän työnsä perustui Varhainen vuorovaikutus ja kasvatuskumppanuus (VAVU)- hankkeeseen. Heidän tarkoituksenaan oli selvittää vanhempien mielipiteitä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta päiväkodissa. He suorittivat tutkimustaan neljässä pääkaupunkiseudun päiväkodissa, haastatteleamalla yhdeksää vanhempaa. Opinnäytetyö pohjautui Hilton Davisin kumppanuusmalliin.

Heidän tutkimuksestaan selvisi muun muassa, että vanhemmat osallistuvat melko vähän päivähoiton suunnitteluun ja omahoitajuus oli osalle haastatelluista epäselvä asia. Tulosten mukaan päiväkodeissa olisi hyvä kiinnittää enemmän huomiota kasvatuskumppanuuden toteutumista edistävien puitteiden luomiseen, mutta myös vanhemmilla on vastuunsa kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. Opinnäytetyön tuloksista kävi ilmi, että ryhmäkokojen suuruus ja työntekijöiden vaihtuvuus ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat negatiivisesti kasvatuskumppanuuden oikeanlaiseen toteutumiseen. (Viitala – Väärälä 2006.)

5.3 Aineiston hankinta

Rajasimme opinnäytetyömme koskemaan vain yhtä päiväkotia, sillä kyse on yksityisestä päiväkodista. Toinen meistä suoritti viimeisen harjoittelun kyseisessä päiväkodissa, jolloin kävi ilmi että tarvetta tällaiselle tutkimukselle olisi. Koska työmme aihe oli lähtöisin päiväkodin henkilökunnalta, aloitimme työn hankkimalla päiväkodin johtokunnalta suostumuksen. Johtokunta muodostuu tässä tapauksessa lasten vanhemmista, joilta saimme luvan suorittaa haastattelut.

Tämän jälkeen jaoimme kaikille pienten ryhmän vanhemmille asiaa koskevat ilmoitukset, joissa ilmoitimme mitä olimme ja mitä olimme tekemässä ja kuinka kauan haastattelun antamisessa suunnilleen kuluisi aikaa. Kerroimme suorittavamme haastatteluja tammikuun aikana. (LIITE 1) Koko prosessin ajan ryhmän ohjaajat olivat apunamme ja vastasivat tarvittaessa puolestamme vanhempien kysymyksiin. Kävimme viemässä päiväkodille ilmoituksen, jossa oli useita haastattelu-aikoja ja niistä vanhemmat pystyivät valitsemaan itselleen parhaan ajankohdan tai ehdottamaan vaihtoehtoja, heille sopivaa ajankohtaa.

Haastatteluja varten olimme varanneet päiväkodista rauhallisen tilan, missä kaikki haastattelut suoritettiin. Kaikkiin haastatteluihin varasimme reilusti aikaa. Haastatteluihin meni aikaa vaihtelevasti noin 15-30 minuuttia. Suoritimme haastattelut laatimiemme 14 kysymyksen pohjalta (LIITE 2). Nauhoitimme kaikki tekemämme haastattelut.

5.4 Teemoittelu analyysimenetelmänä

Teemoittelussa on kyse laadullisen aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä erilaisten aihepiirien mukaan. Näin on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa. Ennen varsinaisten teemojen etsimistä aineisto voidaan ryhmitellä esimerkiksi tiedonantajan sukupuolen, iän tai muun sellaisen mukaan. Alustavan ryhmittelyn jälkeen aineistosta aletaan etsiä varsinaisia teemoja eli aiheita. Ideana on etsiä aineistosta tiettyä teemaa kuvaavia näkemyksiä. (Tuomi-Sarajärvi 2009: Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi.)

Kun kaikki haastattelut oli suoritettu, aloitimme niiden vaiheittaisen purkamisen. Aluksi kuuntelimme kaikki haastattelut ja kirjoitimme ne sanasta sanaan paperille. Tämän jälkeen kirjoitimme ne puhtaaksi koneella. Tässä vaiheessa luimme haastattelut useaan otteeseen kokonaan läpi, jotta aineisto tuli meille tutuksi ja osasimme paremmin poimia tärkeitä asioita. Tämän jälkeen aloitimme teemoittelun. Teemoina meillä olivat aineistosta nousseet päivähoiton aloitus, lapsen viihtyminen, kommunikointi, molemminpuolinen joustavuus, neuvotteleminen sekä kunnioittaminen.

Analyysivaiheessa koodasimme nämä edellä mainitut aihealueet väreihin, joiden perusteella merkitsimme värikoodeilla myös haastatteluiden sisällöt. Tämän jälkeen kirjoitimme kaikki samalla värillä kirjoitetut aina yhden teeman alle. Kun olimme keränneet sisällöt teeman mukaisesti, merkitsimme numeroin samanlaiset tai samankaltaiset asiat. Näin saimme tuloksista helposti luettavat ja näimme kuinka paljon samanlaisia vastauksia on tullut.

Kun kyseessä on ihmisiin kohdistuva tutkimus, on hyvin tärkeää ottaa huomioon hyvät tutkimuskäytännöt. Tutkimukseen osallistuvien ihmisten ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta on kunnioitettava ja henkilöiden anonymiteetti tulee säilyttää, ellei toisin sovita. Osallistuvien henkilöiden informointi tutkimuksen tarkoituksesta,

sekä siitä, mihin tuloksia tarvitaan ja käytetään, on huomioitava ennen tutkimuksen suorittamista. (2009)

Heti kun saimme toiveen päiväkodilta ryhtyä tutkimaan vanhempien mielipiteitä kasvatuskumppanuudesta, pyysimme virallisen tutkimusluvan päiväkodin johtokunnalta, joka koostuu vanhemmista. Tämän jälkeen tiedotimme vanhempia tulevasta tutkimuksesta, ja kerroimme samalla että vastaukset tullaan käsittelemään täysin anonymisti eikä erillisiä vastauksia voida niistä erottaa. Aina ennen haastattelua kysyimme haastateltavalta vanhemmalta lupaa käyttää nauhuria. Tässä opinnäytetyössä olemme muuttaneet kaikki nimet, sekä päiväkodin- että sen ryhmien ja myös henkilöiden nimet, jotta ne eivät olisi tunnistettavissa.

6 TULOKSET

Olemme jakaneet tulokset kuuteen eri osioon: päiväkodin aloitus, lapsen viihtyminen molemminpuolinen joustavuus, neuvottelemisen, kommunikaatio sekä kunnioittaminen. Annoimme vanhemmille mahdollisuuden esittää toiveita päivähoidon ja kasvatuskumppanuuden jatkon suhteen, joiden tulokset esittelemme viimeisenä.

Iso V haastattelulainauksen perässä tarkoittaa haastateltavaa, ja perässä oleva numero tiettyä haastateltavaa (1-6), jotka olemme arponeet satunnaisessa järjestyksessä. Emme käytä tuloksissa oikeita nimiä, vaan puhumme haastateltavista tai olemme muuttaneet nimen.

6.1 Päiväkodin aloitus ja lapsen viihtyminen

Päiväkodin aloitus Lähes kaikki vanhemmat mainitsevat haastatteluissa päivähoidon aloituksen lisänsen luottamusta päiväkodin ja perheen välisen yhteistyön toimivuuteen. Tästä tarkemmin useat vanhemmat mainitsevat aloituskeskustelun, joka oli mahdollista järjestää kotona.

”No heti alusta asti mä pidin hirveen hyvänä sitä että tää niin sanottu vastuukasvattaja nimike, niin oli tää alkutapaaminen eli oli se

mahdollisuus et tulee kotiin. Mä pidin sitä hyvänä että hoitaja tulee kotiin ja näkee sen lapsen oman asuin ja –kasvuympäristön.”(VI)

Vanhemmat korostavat kokeneensa tärkeäksi sen, että kasvatukseen osallistuva henkilökunta näkee lapsen kotiympäristön sekä miten hän toimii tutussa paikassa.

Kaikki vastaajat kokevat, että luottamus on vain kasvanut mitä pidempään lapsi on päiväkodissa ollut. Luottamusta päiväkotiin kasvattaa vastaajien mielestä monet asiat. Haastateltavat vanhemmat mainitsevat jo edellä mainitun päiväkodin aloituksen kasvattavan luottamusta erityisesti. Vanhemmat mainitsevat myös lapsen viihtymisen sekä miten lapsi kotona puhuu päivästänsä päiväkodissa. Haastatteluissa mainitaan luottamukseen ammattilaisia kohtaan vaikuttavan myös lapsen oppiminen ja kuinka se on kasvanut lapsen siirtyessä kotihoidosta päivähoidon pariin.

” No ensisijaisesti se kuinka paljon oppii. Se oppimiskäyrä on ihan huikea ku vertaa, kehitys nopeutu tähtitieteellisesti kun lapsi tuli tarhaan.” (V2)

Päiväkodin aloituksesta mainitaan myös se, että vanhemmat saavat olla lapsen mukana ensimmäisen viikon päiväkodissa. Tätä kautta vanhemmat saavat selkeän käsityksen päivän tapahtumista, mitä yhteisiä sääntöjä päiväkodissa noudatetaan sekä oppivat tuntemaan päiväkodin tilat ja muut henkilökuntaan kuuluvat ihmiset.

Lapsen viihtyminen Yksi tärkeä asia, joka nousee vastauksista esiin, on asenne, jolla lapsi lähtee aamulla päiväkotiin ja miten iltapäivällä haettaessa lapsi ei halua lähteä vaan haluaa jäädä ”tätien” kanssa leikkimään. Haastateltavat kertovat myös luottavansa siihen, että päiväkodissa yleisesti kasvatetaan hyviin käytöstapoihin ja elämään normaalissa yhteiskunnassa.

”Sen on ollu hyvä tulla tänne ja se on viihtyny täällä. ... Se kertoo aina päivän tapahtumista ja selkeesti ystäväystyny toisten lasten kanssa. Tädit on tärkeitä.” (VI)

Osa vastaajista tuo esiin myös sen, miten työntekijät menevät ”lapsen tasolle” eli istuvat maassa lasten kanssa, leikkivät lasten kanssa, huomioivat miten puhuvat lapselle ja ovat aidosti kiinnostuneita lapsesta. Vastauksista käy ilmi myös se, että henkilökunnan pitkä

työura päiväkodissa lisää luottamusta siihen, että asiat tehdään oikealla tavalla ja kokemuksen kautta osataan toimia paremmin.

6.2 Molemminpuolinen joustavuus ja neuvotteleminen

Molemminpuolinen joustavuus Haastatteluissa mainitaan myös luottamusta kasvattavana tekijänä henkilökunnan joustavuus ja ymmärtävyys erotilanteissa, lapsen tunteista välittäminen sekä lapsen lohduttamisen merkityksen ymmärtäminen.

”Ryhmän aikuiset on joustavia lasten erotilanteissa ja ottaa lapsen syliin ja lohduttaa eron hetkellä, näin välittyy tunnelma et he todella ymmärtävät ja välittävät siitä miltä lapsesta tuntuu ja ymmärtävät pienen lapsen tunnetiloja ja lohduttamisen merkityksen.”(V6)

Vanhemmat mainitsevat erikseen, kuinka hienoa on ollut, kun keskusteluissa esiin tulleet toiveet vanhempien taholta on otettu huomioon ja henkilökunta on suhtautunut niihin ymmärtäväisesti sekä avoimin mielin. Vastaajat arvostavat sitä, että asioihin suhtaudutaan joustavasti. Kaikki vanhemmat mainitsevat keskustelufoorumeiksi myös kasvat keskustelut, mutta tärkeimpinä pidetään päivittäisiä keskusteluja.

”Systeemi sinänsä aiheuttaa rajoituksensa mut henkilökunnan puolelta olen kokenut, että he on valmiita keskustelemaan ja kuuntelemaan... ottamaan ideoita vastaan.” (V6)

Vanhemmat toivoisivat voivansa vaikuttaa enemmänkin ja suunnitella toimintaa yhdessä muiden vanhempien ja henkilökunnan kanssa.

”Yhteiskunnan muuttuessa kiivaaseen tahtiin myös jatkuva arvokeskustelu vanhempien ja henkilökunnan välillä olis hyvä ja tarpeellinen juttu.” (V6)

Vanhempien toiveita on kuunneltu ja se näkyy myös konkreettisesti päivähoiton arjessa. Vanhempien mukaan kaikki heidän esiin tuomat tavat, joita lapsella on, on otettu huomioon. Haastateltavat mainitsevat lapsen ruokailuun liittyvien toiveiden toteutuneen, päivähoiton ottavan huomioon tutista vieroittautumisen, hoidon ulkopuolella tapahtuvan aktiviteetin sekä omahoitajatoiveen. Vanhemmat kertovat, että heidän kerrottuaan esimerkiksi kiistatilanteiden käsittelystä kotona, työntekijät ovat

kuunnelleet ja kertoneet sitten päiväkodin käytännöistä. Haastateltavat kertovat työntekijöiden ottavan vastaan ideoita ja he ovat myös erittäin tyytyväisiä siihen, että imetykseen ja kestovaippon käyttöön oli aikanaan suhtauduttu hienosti.

”Et esimerkkinä, kun sai tietää, et on muskari, oli yhteen.. yhes vaihees meillä aina tiistaina niinku tuolla päiväkodin ulkopuolella, niin he vaihto sitä päiväkodin musiikkipäivää silloin niinku toiseen päivään.” (V4)

”...mun toive oli, et niinku lisättäis sen lapsen ruokavalikoimaa... se on hyvin kranttu ruuasta ja Pirkko on ottanut sen asiakseen ja yrittää sulle punkee niitä erilaisia ruokia ja mitä mäkin yritän kotona tehdä ja mun mielestä se on huomioitu hirveen hyvin.” (V5)

Neuvottelemisen Haastatteluiden mukaan vanhemmat ovat lähes yksimielisesti sitä mieltä, että palautetta on helppo antaa päiväkodin henkilökunnalle. Palautteen antaminen koskee sekä positiivista että negatiivista palautetta. Osa vanhemmista kuitenkin kokee, ettei negatiivisen palautteen paikkaa ole vielä tullut eteen. Kuitenkin suurin osa on sitä mieltä, että työntekijät ottaisivat negatiivisenkin palautteen avoimesti vastaan, jos siihen olisi tarvetta. Osa haastatelluista myöntää, että negatiivisen palautteen antaminen olisi selkeästi hankalampaa. Kaikki vastaajat kuitenkin kokevat, että heidän palautettaan kunnoitetaan ja sitä todella kuunnellaan.

”..ei oo tullu negatiivisen palautteen paikkaa, ja sehän on tää perusasetelma, että jos on mun lapsesta kyse niin silloin annetaan sitä palautetta mitä pitää.”(V1)

6.3 Kommunikaatio

Kommunikaatio Haastatteluiden perusteella vanhemmat ovat sitä mieltä, että yhteistyötä parantaa ja kunnioitusta kasvattaa päivittäiset keskustelut, joissa käydään läpi lapsen päivän tapahtumia, lasta tuotaessa ja haettaessa. Keskustelut sisältävät tärkeää tietoa vanhemmille lapsen tekemisistä silloin, kun he eivät ole sitä itse näkemässä. Haastatteluista käy ilmi, että vanhemmille jokapäiväinen keskustelu on tärkeämpää kuin erikseen tietyin väliajoin sovittavat keskustelut.

”Kyllähän sen täytyy sen ajatustenvaihdon tapahtua tässä päivittäisessä jutussa et jos se vaan tapahtuis sillai et on sovittu tapaaminen nii sit on jotain pielessä.”(V2)

Vanhemmilta saatujen vastausten mukaan dialogisuus toteutuu päiväkodissa pääosin jokapäiväisten keskustelujen myötä. Kaikki vanhemmat pitävät jokapäiväisiä, lasta tuotaessa ja etenkin haettaessa, käytäviä keskusteluja merkittävimpinä keskustelun foorumeina. Keskustelujen avoimuutta pidetään arvossa ja sitä, että työntekijät kertovat sekä päivän positiivisista että mahdollisista negatiivisista tapahtumista.

”Mun mielestä joka päivä saa palautetta et vaikei ite huvittaisikaan jutella, niin tulee kyllä juttelee ja se on ihan positiivista. Eli aina on jotain sanottavaa siitä, miten päivä on menny.”(V2)

Haastatteluista ilmenee, että päivähoiton työntekijöiltä saa aina vastauksen askarruttaviin kysymyksiin ja vanhempien ideoita ja toiveita kuunnellaan sekä otetaan huomioon. Kaikki haastateltavat kertovat, että kasvatuskumppanuus tuotiin heti alkukeskustelussa esiin työntekijöiden taholta. Osalle haastateltavista kasvatuskumppanuus on käsitteenä tuttu oman työn puolesta ja osalle siksi, koska kyseessä on perheen toinen päiväkodissa oleva lapsi. Muille kasvatuskumppanuus ei sinänsä terminä ole ennestään tuttu.

”Ei se nyt sillä lailla mitenkään käsitteenä mutta periaatteena, että yhdessähän tätä tehdään.....”. (V2)

Kaikkien haastateltavien vastauksista tulee ilmi, että he tulevat jokaisen päiväkodin työntekijän kanssa hyvin toimeen ja keskustelua käydään jokaisen kanssa. Vanhemmat mainitsevat, että lapsen itkuisuudesta kerrotaan heti ja kertovat, että syömiseen liittyvistä asioista kerrotaan myös päivän päätteeksi. Laaja keskustelukulttuuri työntekijöiden kanssa tulee ilmi jokaisen vanhemman vastauksista, mutta osa vanhemmista toivoisi tietävänsä vieläkin enemmän lapsensa tekemisistä päivän aikana. Haastatteluissa mainitaan, että myös huolista voi keskustella jokaisen henkilökunnan jäsenen kanssa. Erityisesti vanhemmat mainitsevat sen, kuinka hyvänä pitävät vastuukasvattaja-nimikettä ja sitä, että on joku tietty henkilö, joka on perillä oman lapsen asioista ja jonka kanssa voi keskustella tarkemmin lapseen liittyvistä asioista.

”...se on niinku silta meidän perheen ja päiväkodin välillä...Mä pidän et kaikki hoitajat on aivan tasavertaisia Kertun hoidon suhteen, mut se on yksi, joka on periaatteessa vähän paremmin perillä.” (V1)

Vanhemmat toivovat, että jos päiväkodissa lapsella näkyy jotain tiettyjä kiinnostuksen kohteita, niistä kerrottaisiin kotiväelle. Tämä siksi, että vanhempi voi kokeilla toimivatko samat leikit myös kotona. Päiväkodissa korostetaan lapsen herkkyyksia ja ohjataan leikkeihin niiden mukaisesti, mutta lapsi saa kuitenkin luonnollisesti itse valita kiinnostuksen kohteensa.

Osassa haastatteluissa tulee esiin toiveita liittyen vanhempien yhteiseen keskusteluun eli päiväkodin toivottaisiin järjestävän enemmän keskustelumahdollisuuksia sekä muiden vanhempien kesken että päiväkodin henkilökunnan kesken.

” Haluaisin vaikuttaa enemmänkin ja suunnitella toimintaa yhdessä muitten vanhempien ja henkilökunnan kanssa. Yhteiskunta ku muuttuu kiivaaseen tahtiin, ni myös jatkuva arvoskeskustelu vanhempien ja henkilökunnan välillä olis hyvä ja tarpeellinen juttu..”(V6)

6.4 Kunnioitus

Kunnioitus Kaikki haastateltavat kokevat, että päiväkodin henkilökunta kunnioittaa perheen omia arvoja, vanhempien tapaa toimia sekä vanhempien tahtoa. Haastatteluista käy ilmi, että perheen perusarvoja kunnioitetaan eikä niissä ole ollut ristiriitoja päiväkodin arvojen kanssa. Erikseen haastatteluissa mainitaan, että vaikka päiväkodin henkilökunta olisikin jossain asiassa eri mieltä kuin perhe, niin he pitävät ammatillisen linjan asiassa kuin asiassa. Haastatteluissa sanotaan myös, että tuntuu siltä, että päiväkodissa toimitaan samalla tavoin kuin kotonakin ja yksityisyyttä kunnioitetaan todella hyvin.

Osa haastateltavista mainitsee erikseen, että vanhempien mielipiteitä ei yritetä muokata, vaan jos vanhemmilla on jokin toive lapsen päiväkotipäivän tai toimimisen suhteen, otetaan se erittäin hyvin vastaan.

”Me ollaan kerrottu esimerkiks miten me käsitellään tällaisia tilanteita kotona ja tota niin ja he on niinku kyllä päiväkodissa kuunnelleet ja ja sit

kertonu vaan et miten tekee ite, et kyllä niinku mä uskon et meidän arvot ei oo niin poikkeavat kuitenkaan niinku henkilökunnan arvoista... Ja sit jotenki ehkä se kuuluu, ku he ovat niin ammattilaisia, että vaikka heillä oliski eri mielipiteitä ja erilaista tämmöistä käsitystä et, että miten lapsi kasvatetaan, niin sit kuitenkin osaa pitää sen ammattillisen linjan..” (V5)

Kaikki haastateltavat vanhemmat kokevat tulleensa kuulluiksi päivähoiton henkilökunnan taholta. Haastatelussa todetaan, että varmasti saisi olla aktiivisempikin lapsen päivähoiton suunnittelun suhteen. Vanhemmat myöntävät luottavansa niin hyvin päiväkodin työntekijöihin, etteivät ole pahemmin halunneetkaan osallistua.

”Täällä arvostetaan vanhempia ja sitä, että vanhemmat on vuorovaikutuksessa ja kaikki lapset ja kaikki perheet on erilaisia.. ei voi yksi tasapäistää tätä touhua. Kyllä niinku en koe mitään ongelmaa tällä hetkellä, että kyllä siinä mielessä tasavertaisuus toteutuu.”(V2)

6.5 Vanhempien toiveita

Toiveina haasteltavilla vanhemmilla on lapsen kehitystason tukeminen ja tukemisen esimerkkien ja neuvojen antaminen vanhemmille. Vanhemmat kuitenkin toivovat, ettei lapsia ”tuputeta” mihinkään, vaan annetaan mahdollisesti valinnanvaraa päivän ohjelmaan.

Lasten toimien dokumentoinnin lisääminen kuuluu myös toiveisiin ja taiteen korostaminen esimerkiksi tietyn jakson ajaksi, jolloin lapset saisivat uusia oivalluksia, kokemuksia ja saisivat tehdä vieläkin enemmän käsillään. Tämä vaatisi tietenkin lisätyötä päiväkodin henkilökunnalta, mutta dokumentointi on vanhemmille tärkeä keino saada tietoa lapsen päiväkotipäivistä- ja puuhista.

”Lasten toimien dokumentointi olis vanhempien kannalta ihanteellista..”(V6)

Osa vanhemmista toivoisi vieläkin lisää informaatiota lapsen päivästä ja kokemuksista. Vanhempien välisen yhteistyön korostaminen nousee esiin monissa haastatteluissa. Esimerkkeinä vanhempien yhteistyöstä nousee keskustelumahdollisuuksien lisääminen, arvokeskustelun lisääminen sekä aikaa yhteiselle suunnittelulle.

Vanhemmat toivovat myös, että lapsia opetetaan tasavertaisuuteen ja jakamaan asioita muiden lasten kanssa. Toiveena on, että lapsi oppii toisien kunnioittamisen ja ryhmässä toimiminen vahvistuisi. Lähes kaikilla toiveena on yksi selkeä, yksinkertainen toive: samaan malliin jatkaminen päiväkodissa.

”No me tietenkin toivotaan .. että oppii vielä enemmän sellasta niin kun toimimaan ryhmässä ja muitten lasten kanssa ja sellanen minä itsehommaa ei tuliskaan että ei oo tähänkään mennessä oo ollu mut et ku on ainoa lapsi ni saa kotona ja kaikkialta kaiken huomion ni toivotaan et sellanen tasavertaisuus tulis täälläkin sitten opittua..”

Yleisiä toiveita vanhemmilla ovat potalle oppiminen, ruokavalion laajuuden lisääminen, lapsen kiinnostuksien kohteiden tarkka kertominen. Potalle opettamista ja ruokavalion lisäämistä tehdään luonnollisesti myös kotona. Vanhemmat toivovat, että jos on ongelmia esimerkiksi muiden lasten kanssa, niin siitä kerrotaan. Toiveisiin kuuluu myös päiväkotipäivään leikkien ja laulujen lisääminen, minkä ei välttämättä tarvitse kuitenkaan olla aina tiettyinä päivinä tapahtuvaa, säännönmukaista.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastatteluidemme perusteella voimme tehdä päätelmän, että Tenavatuvan päiväkodin 1-3 -vuotiaiden lasten vanhemmat ovat erittäin tyytyväisiä kodin ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön ja kokevat kasvatuskumppanuuden toimivan hyvin. Vastaukset olivat suurelta osin erittäin positiivisia ja realistisia.

Tenavatuvan henkilökunnan saama kasvatuskumppanuuskoulutus ja sen mukanaan tuoma asiantuntijuus näkyvät haastatteluista saamistamme tuloksista. Päiväkodin henkilökunta suhtautuu kasvatuskumppanuuteen selkeästi tosissaan ja ammatillisella työotteella. Tuloksista huokuu myös henkilökunnan vuosien varrella kertynyt vankka kokemus työskentelystä lasten ja heidän vanhempiensa kanssa. Kun vanhempi luottaa lapsensa toisten hoitoon, on tärkeää, että hoitotahosta tulee kokonaisvaltaisesti hyvä tunne. Hyvä tunne sisällyttää luonnollisesti luottamuksen ja turvallisuuden tunteen hoitopaikkaa kohtaan ja siihen vaikuttaa suuresti henkilökunnan varmuus omalla alallaan.

Tenavatuvan Mansikat - ryhmän henkilökunta koetaan vanhempien tasolta selvästi helposti lähestyttäväksi, avoimeksi ja ammatilliseksi. Vanhemmat suhtautuvat kiitollisin mielin lapsensa saamaan päivähoitoon Mansikat – ryhmässä ja sujuvan yhteistyön ilmapiiri on havaittavissa. Kasvatuskumppanuuden periaate lapsen päivähoiton taustalla on tullut työntekijöiden toimesta vanhemmille selväksi alusta alkaen. Kasvatuskumppanuus päivähoiton perustana ja arjessa käytännössä tuntuu olevan perheille itsestänselvyys; lapsen arki, kasvatusta, huolenpito ja turva toteutetaan yhteistyössä ja toista osapuolta tukien. Tärkeintä vanhemmille on yhteistyön sujuminen ja yhteisen ymmärryksen löytyminen lasta koskevissa asioissa.

Kasvatuskeskusteluiden järjestäminen, tapaamisten tiheys ja kasvatuskumppanuuden teoreettinen määrittely ovat sinänsä enemmän päivähoiton ammattilaisten vastuulla sekä läsnä heidän työssään – sen rinnalla ja pohjana. Nimenomaan ammatti-ihmisten velvollisuus on käynnistää yhteistyö, joka perustuu kumppanuuteen. Ainoastaan keskustelemalla vanhempien kanssa heidän toiveistaan ja tärkeinä pitämistään asioista, voidaan löytää tasapaino. (Määttä 1999: 100, 106.)

Vanhempien luottamukseen vaikuttaa suuresti päiväkodin aloitus. Aloituksen sujuvuus ja onnistuminen on tärkeä lähtökohta kasvatuskumppanuudelle. Jos ongelmia syntyy jo alussa, on vastavuoroisen suhteen rakentaminen myöhemmin vaikeampaa. Nähtävästi vanhemmille merkitsee hyvin paljon se, millainen tuntuma päiväkodista tulee jo alkumetreillä ja miten henkilökunta suhtautuu lapsiin ja vanhempiin. Hyvä käytäntö koko perheen pehmeän aloituksen kannalta on vanhempien mahdollisuus olla ensimmäisinä päivinä mukana päiväkodissa. Näin kaikki päiväkodin tavat tulevat avoimesti esille sekä tutuiksi ja vanhempien ei tarvitse huolehtia tietämättömyyden vuoksi. Vastuukasvattajan kotikäynti aloituksen yhteydessä puolestaan viestii vanhemmille päiväkodin kiinnostusta lasta ja hänen perhettään kohtaan sekä aitoa sitoutumista kumppanuuteen. Kumppanuuden, yhteistyön, tarkoituksena on myös vahvistaa toimivaa ja vastuullista vanhemmuutta ja siksi päivähoiton ammattilaisten tulee olla myös herkkänä jokaisen perheen elämäntilanteen ja realiteettien suhteen. (Hujala- Huttunen ym. 1996: 36).

Vanhemmat ymmärtävät lapsensa ja perheensä olevan osa kokonaisuutta. Kaikki perheet ja kodit ovat erilaisia ja kaikilla ei aina ole sama tapa toimia. Tuloksista nousee esille, että kaikki vanhemmat kokevat heidän perheensä tapoja ja arvoja kunnioitettavan.

Päivähoidon ammattilaisille onkin haaste löytää työssään yhteinen linja, jotta kaikki perheet voivat olla tyytyväisiä. Päivähoidon ja vanhempien välinen yhteistyön malli vaatii toteutuakseen uudenlaista näkemystä vanhemmista kasvatuksen ammattilaisten kumppaneina, ammattikäytäntöjen uudelleenorganisointia sekä uusia työmenetelmiä ja välineitä. Toimivat sosiaaliset suhteet puolestaan perustuvat jatkuvuuteen ja vastavuoroiseen tukeen. (Hujala ym. 1996: 24.)

Kommunikaation ja dialogin voimme tulosten perusteella todeta toteutuvan hyvin tässä ryhmässä. Jokapäiväinen keskustelu toimii, vaikkakin ajan puutteessa se saattaa olla vain pikainen ajatustenvaihto. Kuitenkin tämä pienikin tieto lapsen päivästä on vanhemmalle tärkeää. Perusasioiden toistaminen, kuten syönnin tai nukkumishetken sujuminen, on vanhemmalle päivittäin tärkeää kuultavaa, vaikka se päivästä päivään toistuisikin lähes samana. Vanhemmat luonnollisesti haluavat tietää, jos lapsen päivässä on ollut jotain erityistä. Päiväkodin henkilökunnan tulee siis pitää huoli siitä, että tieto siirtyy henkilökunnan keskuudessa, jotta lasta haettaessa kaikki ryhmän hoitajat osaavat kertoa asiasta vanhemmille. Tämä voi olla kiireisinä päivinä haastavaa, mutta tärkeä asia vanhemmille.

Monille vanhemmille pienen lapsen jättäminen toisten hoiviin on päivähoidon alkumetreillä emotionaalisesti raskasta. Vanhemman huoli lapsen pärjäämisestä ja ikävän tunteen kantaminen alussa aiheuttaa vanhemmassa helposti halun varmistella lapsen vointia päivän aikana. Etenkin erotilanteissa aamuisin, päivähoitajien joustavuus, empaattisuus lasta kohtaan ja lohdutus on tärkeää ja sitä vanhemmat pitävät tässä ryhmässä arvossa. Työntekijöiden joustavuutta arvostetaan myös silloin, kun perheillä on erilaisia toivomuksia ja käytäntöjä, joita toivottaisiin kuljetettavan mukana kodin lisäksi päiväkodin arjessa. On ennen kaikkea ammattilaisen vastuulla helpottaa yhteistyötä ja antaa vanhemman tiedolle vähintäänkin tasavertainen asema (Alasuutari 2003: 171).

Vaikka haastattelumme tuloksista käy ilmi, että päivittäinen vuoropuhelu päiväkodin ja kodin välillä toimii kyseisessä ryhmässä hyvin, kaivattaisiin silti vielä lisää tietoa lapsen päivän tapahtumista ja kokemuksista. Osa vanhemmista haluaisi myös ”tarkempaa” tietoa esimerkiksi lapsen leikeistä tai suhteista muihin lapsiin. Vanhemmille on tärkeää lapsensa yksilöllisyyden toteuttaminen ja siksi vanhempien puheessa nousee helposti esiin lapsensa yksilölliset ominaisuudet ja piirteet. Vanhemmat pitävät ohjatun

toiminnan lisäksi tärkeänä tietoa oman lapsensa kiinnostuksen kohteista, niin leikissä kuin ympäristössä. Monet vanhemmat odottavat ja olettavatkin, että lapsen ryhmätoiminnan taidot kehittyvät juuri päiväkodissa. Päivähoitoa pidetään kulttuurisesti sosiaalisuuden kehittäjänä ja sitä se monesti myös on. (Alasuutari 2003: 70-73, 82-84.)

Mansikoiden ryhmässä vaikuttaa yleisesti ottaen toteutuvan hyvin kasvatuskumppanuuden periaatteet lapsen päivähoidossa. Kontekstuaalisen kasvun teoria korostaa yhteistyön toimivuuden lisäksi huomion kiinnittämistä myös vanhemmuuteen. Lapsen myönteisessä kehityksessä nähdään merkittävänä tekijänä lapsen välittömän ja tärkeimmän ympäristön, eli perheen ja sitä kautta vanhemmuuden vahvistaminen. Kontekstuaalisuus korostaa ympäristön antamaa kasvatuksellista tukea vanhemmuudelle, mikä vaikuttaa suoraan lapseen. Päivähoidon parissa on paljon perheitä, jotka ovat hyvin aktiivisia ja tietoisia vanhemmuudestaan. Kuitenkin eriarvoisuuden lisääntyessä kasvaa myös erityisen tuen tarpeessa olevien perheiden määrä ja heidän elämänsä muuttuu vaikeammin hallittavaksi. Juuri tällaiset perheet tarvitsevat hoivaa ja huolenpitoa yhteiskunnallisilta kasvattajilta. (Hujala-Huttunen 1996: 25 -26, 40.)

Kasvatuskumppanuuteen kuuluvaa vanhemmuuden vahvistamista, sen mahdollista tarvetta, voisi olla hyvä pohtia Tenavatuvasakin päivähoiton ammattilaisten kesken. Vanhempainillat voisivat olla yksi keino vahvistaa vanhemmuutta. Kokemuksien jakaminen ja vertaistuen saanti voi olla merkityksellistä ainakin osalle vanhemmista, etenkin jos kyse on ensimmäisestä lapsesta, joka on päivähoiton parissa. Kuten yhdessä haastattelussamme tulee vanhemman taholta ilmi, yhteiskunnassa tapahtuvat asiat ja muutokset vaikuttavat jokaiseen yksilöön ja sitä kautta muun muassa arvoihin, joista voisi olla tärkeää viritellä keskustelua. On otettava huomioon, että vanhemmuutta ei voida tarkastella erillään yhteiskunnan rakenteellisista realiteeteista, kulttuurisista arvoista ja normeista eikä lapsuutta koskevasta kulttuurisesta ymmärryksestä. Vanhemmuus on osaltaan myös muuntuva sosiaalinen prosessi. (Alasuutari 2003: 14.)

Aikaisempien tutkimusten mukaan on todettu, että päivähoiton ammattilaisten antama neuvonta koskien vanhemmuutta ei ole kuitenkaan yksiselitteisen helppoa. Päivähoidon ammattilaisten koulutus perustuu varhaiskasvatukseen. Päivähoidon ja vanhempien yhteistyön taustalla on tasavertaisuus ja niin sanotussa neuvontasuhteessa asetelma on jokseenkin hierarkkinen, mikä aiheuttaa ristiriitaa kumppanuuteen pohjautuvalle

suhteelle. Vanhemmuuden tukeminen ja vahvistaminen kaipaisi selkeämpää linjausta, mikä helpottaisi päivähoidon ammattilaisia. (Hujala- Huttunen ym. 1996: 38.) Haastatteluistamme selviää, että vanhemmat pitävät itseään korkeammassa asemassa kuin henkilökuntaa, koska kyse on heidän lapsestaan. Tämä ei ole kuitenkaan ole aiheuttanut hankaluuksia, sillä yhteisiä sääntöjä on ollut yksinkertaista noudattaa, sillä joustavuutta on löytynyt molemmilta tahoilta.

Kaiken kaikkiaan voimme päätellä haastatteluista saamistamme tuloksista, että tässä 1-3 -vuotiaiden lasten päivähoitoryhmässä kasvatuskumppanuus on pääpiirteittäin vakaalla pohjalla. Vanhemmat ovat tyytyväisiä yhteistyöhön päivähoidon henkilökunnan kanssa ja he kokevat suurimmaksi osaksi saavansa vaikuttaa lapsensa päivähoitoon riittävästi. Dialogisuus toimii arjessa sujuvasti ja jokainen vanhempi on tyytyväinen lapsensa pääsystä juuri Tenavatuvan päiväkotiin..

8 POHDINTA

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli löytää vastaus sille, miten alle kolmevuotiaiden lasten vanhemmat kokevat tässä päiväkodissa kasvatuskumppanuuden toteutuvan, sen merkityksen ja millä tavoin sen elementit tulevat päivittäisessä toiminnassa esille. Itse koemme, että saimme haastatteluista tarpeeksi kattavat vastaukset, jotka kertovat hyvin tämän päiväkodin 1-3 -vuotiaiden ryhmän tilanteesta.

Tässä työssä olemme ensin selittäneet mitä lähdemme tutkimaan ja minkä vuoksi. Tämän jälkeen olemme käyneet läpi teoriaa kasvatuskumppanuudesta ja sen tärkeimmistä elementeistä. Halusimme työssämme tuoda esiin erityisesti päiväkodin aloituksen, mitä se kaiken kaikkiaan sisältää sekä käymme läpi 1-3- vuotiaita päivähoitossa. Tämän jälkeen olemme kertoneet haastatteluiden toteutuksesta ja miksi valitsimme käyttämämme tutkimustavan. Seuraavaksi olemme kertoneet tuloksista ja niiden pohjalta tehtävistä johtopäätöksistä.

Kaiken kaikkiaan olemme erittäin tyytyväisiä aiheemme valintaan ja olemme sitä mieltä, että tällaiset tutkimukset ovat päivähoidolle arvokkaita. Tämä siksi, että he tietävät miten vanhemmat todella kokevat kasvatuskumppanuuden ja löytävät mahdollisia parannuskeinoja sen edistämiseksi. Päivähoidon ammattilaisilla ei ole arjen

työskentelyn lomassa aikaa kerätä kattavaa palautetta vanhemmilta ja sen pohjalta he pystyvät kuitenkin kehittämään työtään parhaiten.

Vanhemmat kokevat erittäin tärkeiksi asioiksi pieneltäkin tuntuvat asiat etenkin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Näistä esimerkkinä se, miten lapsi on syönyt tai nukkunut tai onko jotain erikoista tapahtunut. Jos päiväkodin työntekijöillä on myös jotain negatiivista kerrottavaa vanhemmille, tulee se kertoa suoraan mutta kuitenkin hienotunteisesti. Mansikat-ryhmän työntekijät hallitsevat ainakin vanhempien mukaan hyvin sekä positiivisten että negatiivisten asioiden kertomisen.

Päivähoidon suunnittelu tai kehittäminen on vanhempien osalta aika vähäistä. Päiväkodin henkilökunnalle on haastavaa lisätä osallistumismahdollisuuksia, mutta siihen tulisi kuitenkin mielestämme kiinnittää huomiota. Kaikki vanhemmat eivät välttämättä edes tiedä, että heillä on vaikutusmahdollisuus tällaiseen. Toisaalta osa vanhemmista ei kuitenkaan halua puuttua asiaan nykyistä enempää, joten osallistuminen on paljon vanhemmista itsestään kiinni.

Koska tutkimuksemme tulokset olivat kauttaaltaan hyvin positiivia, emme voi kritisoida kasvatuskumppanuutta tai ottaa enempää kantaa siinä mahdollisesti oleviin kompastuskiviin. Koska tiedämme päiväkotien päivittäisen kiireen, on hienoa huomata, että kasvatuskumppanuus voi kaikesta kiireestä huolimatta toteutua hyvin molempien osapuolten kannalta.

Keskustelua päivähoidon merkityksestä, vaikutuksesta ja roolista lapsen elämässä suhteessa vanhempiin käydään aina jossain määrin, enemmän tai vähemmän, ja siksi on tärkeää, että vanhemmille suodaan mahdollisuus osallistua oman lapsen päivähoidon suunnitteluun. Osa vanhemmista haluaa osallistua lapsensa päivähoidon suunnitteluun hyvinkin aktiivisesti ja he yleensä huolehtivat siitä, että saavat äänensä kuuluviin. Haasteellista sekä aktiivisille vanhemmille että päivähoidon ammattilaisille on löytää kultainen keskitie. Yhtä tärkeää tulisi olla päivähoidon tarjoama kasvatuksellinen ja vanhempaa varmistava tuki.

Kumppanuussuhde on tärkeä ja eduksi myös päivähoidon ammattilaisille mutta ennen kaikkea siitä hyötyy kaiken keskiössä oleva lapsi, jonka arjessa molemmilla on määrittävä rooli. Jos vanhempi ja päivähoidon henkilökunta, etenkin vastuukasvattaja,

pystyvät rakentamaan hyvän kasvatuskumppanuussuhteen, eniten tästä hyötyy lapsi. Tuloksistamme päätellen näin on onnistuttu tekemään tässä ryhmässä.

Voimme päätellä, että päiväkodin henkilökunnan viimeisen vuoden aikana saamasta kasvatuskumppanuuskoulutuksesta on todella ollut hyötyä ja sitä kannattaa alkaa miettimään myös muissakin päiväkodeissa. Koulutus ja erilaisten tilanteiden harjoittelu henkilökunnan kesken voi avata uusia ovia ja helpottaa oikeiden vastaavien tilanteiden kohtaamista. Opinnäytetyötä tehdessä ja erilaisia aineistoja tutkiessa on ollut hienoa huomata, että kasvatuskumppanuusajattelu ja sen roolin vakiintuminen yhteiskuntamme kasvatukseen ja kehityksen ammattilaisten keskuudessa tuntuu vain kasvavan. Vähitellen myös kouluissa on alettu toimimaan kasvatuskumppanuuden pohjalta ja siksi on entistä tärkeämpää, että malli iskostuu jo päivähoiton aloituksessa.

Haastatteluiden valmistuttua päiväkodin henkilökunta oli malttamaton kuulemaan niiden tuloksista. He kertoivatkin, että tällainen tutkimus on heille kuluaakin kalliimpi ja auttaa taas jatkossa toimimaan paremmin. Päiväkodille on tärkeää saada ajankohtaista palautetta toimintatavoistaan sekä vanhempien mielipiteitä kasvatuskumppanuuden onnistumisesta. Näin ollen koemme, että tutkimuksemme oli erittäin tärkeä työelämälle ja etenkin tälle kyseiselle päiväkodille.

Mielestämme jatkotutkimuksia aiheesta olisi erittäin mielenkiintoista tehdä. Olisi hyvä esimerkiksi tutkia, miten kasvatuskumppanuutta saisi lisättyä kouluissa tai miten se esimerkiksi edesauttaa lapsen siirtymistä päiväkodista kouluun. Olisi myös mukava kuulla kouluikäisten lasten vanhempien mielipiteitä siitä, kokisivatko he kasvatuskumppanuuden edesauttavan koulutietään aloittavan lapsen kasvattamisessa.

Itsellemme työ antoi paljon, etenkin kun toinen meistä tulee tulevaisuudessa toteuttamaan kasvatuskumppanuutta päiväkodin työntekijänä. Asiaan paneutuminen antoi arvokasta tietoa omaa tulevaa työuraa ajatellen. Olemme molemmat sitä mieltä, että kasvatuskumppanuus on ensisijaisen tärkeä asia lapsen aloittaessa päivähoiton ja onnistuessaan hyvin tekee sekä lapsen että aikuisten päivähoitoajasta mieluisan ja myös auttaa ymmärtämään yhdessä toimimisen höytyjä. Meistä olisi myös hyvin tärkeää, että kasvatuskumppanuutta alettaisiin toteuttamaan myös päiväkodin ulkopuolella, muissa lapsen elämään vaikuttavissa osissa.

LÄHTEET

- Alasuutari, Maarit 2003: Kuka lasta kasvattaa? Tampere: Tammer- Paino.
- Alijoki, Eila 1998: Pesästä pieni ponnistaa – Lasten varhaisten vuorovaikutustaitojen tukeminen. Rauma: Kirjapaino Oy West Point.
- Aarnio, Helena – Enqvist, Jouni 2009: Dialogin määrittelyä. DIANA. Verkodokumentti. < <http://openetti.aokk.hamk.fi/diana/DiaDefi.htm> >. Luettu 2.3.2009.
- Davis, Hilton 2003: Miten tukea sairaan tai vammaisen lapsen vanhempia? Sipoo: Silverprint.
- Helenius, Aili – Karila, Kirsti – Munter, Hilikka – Mäntynen, Pirkko – Siren-Tiusanen, Helena 2001: Pienet päivähoitossa – Alle kolmevuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva: WSOY.
- Helenius, Aili – Korhonen, Riitta 2008: Pedagogiikan palikat – Johdatus varhaiskasvatukseen- ja kehitykseen. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka – Hurme, Helena 2000: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytöntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2004: Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.
- Hujala-Huttunen, Eeva – Nivala, Veijo 1996: Yhteistyö päivähoitossa. Kasvatuksen lapsikohtainen suunnittelu yhteistyössä vanhempien kanssa. Oulu: Oulun Yliopisto. Monistus ja kuvakeskus
- Hujala, Eeva – Parrila, Sanna – Lindberg, Päivi – Nivala, Veijo – Tauriainen, Leena – Vartiainen, Pirkko 1999: Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun Yliopistopaino.
- Hujala, Eeva – Puroila, Anna-Maija – Parrila, Sanna – Nivala, Veijo 2007: Päivähoitosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: T-Print.
- Hämäläinen, Juha 2001: Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopio: Kopijyvä.
- Karila, Irma 1992: Lapsen kanssa – Uusittu kasvatusopas vanhemmille ja hoitajille. Iisalmi: IS-Paino.
- . Karila, Kirsti – Alasuutari, Maarit – Hännikäinen, Maritta – Nummenmaa, Anna-Raija – Rasku-Puttonen, Helena (toim.) 2006: Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Karila, Kirsti – Kinos, Jarmo – Virtanen, Jorma 2001: Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: WSOY.
- Kaskela, Marja – Kekkonen, Marjatta 2006: Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Kaskela, Marja – Kronqvist, Eeva-Liisa 2007: Niin ainutlaatuinen – Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kekkonen, Marjatta 2004: Vanhemmuutta etsimässä ja tukemassa. Lapsiperheiden peruspalveluiden kehittäminen. Saarijärvi: Gummerrus Kirjapaino Oy. (Stakes)
- Laurinen, Leena (toim.)1998: Koti kasvattajana, elämä opettajana. Kasvatus- ja oppimiskulttuurit tutkimuskohteina. Juva: WSOY Kirjapainoyksikkö.
- Metsämuuronen, Jari 2008: Laadullisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Määttä, Paula 1999: Perhe asiantuntijana – Erityiskasvatuksen ja kuntoutuksen käytännöt. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Ojala, Mikko 1985: Varhaiskasvatuksen perusteita. Rauma: Kirjayhtymä.
- Ojala, Toini – Uutela, Antti 1993: Rakentava vuorovaikutus. Porvoo: WSOY.
- Pyörälä, Eeva 2009: Johdatus laadullisen tutkimuksen metodologiaan. Helsingin yliopisto. Verkkodokumentti. <<http://www.valt.helsinki.fi/yleope/kvali/kvali1.htm>>. Luettu 22.2.2009.
- Rantala, Anja 2002: Perhekeskeisyys- puhetta vai todellisuutta? Työntekijöiden käsitykset yhteistyöstä erityistä tukea tarvitsevan lapsen perheen kanssa. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- STAKES 2005: Varhaiskasvatus-suunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerrus Kirjapaino Oy.
- Tenavatuvan Varhaiskasvatussuunnitelma. 2008. Verkkodokumentti. Päivitetty 22.11.2008. Luettu 8.1.2009
- Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2002: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.
- Viitala, Helena – Väärälä, Petrus 2006: ”Yhdessä tää hoituu parhaiten”: kasvatuskumppanuuden toteutuminen päiväkodissa vanhempien näkökulmasta. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia

20.11.2008

Hei!

Olemme kaksi opiskelijaa Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Opiskelemme viimeistä vuotta sosionomeiksi. Toinen meistä suuntautuu varhaiskasvatukseen, eli saa lastentarhanopettajan pätevyyden ja on ollut Tenavatuvassa suorittamassa työelämänharjoittelua helmikuusta lähtien.

Olemme tekemässä Tenavatuvan päiväkotiin opinnäytetyötämme aiheesta kasvatuskumppanuus. Tätä varten olisimme suorittamassa haastattelua Mansikat ryhmän vanhemmilta, eli teillä. Alustavasti haluamme näin kysyä, olisitteko kiinnostuneita olemaan mukana tutkimuksessa. Haastatteluun ei tarvitse mitenkään valmistautua etukäteen, vaan tavoitteena on saada teidän vanhempien mielipiteitä kasvatuskumppanuuden toimivuudesta Tenavatuvassa ja myös ottaa vastaan mahdollisia parannusehdotuksia tai toiveita. Haastattelut tulisivat tapahtumaan tammikuun aikana, ja niistä tulemme kokoamaan vastaukset opinnäytetyöhömmme. Vastaukset tullaan käsittelemään niin, ettei yksittäisiä henkilöitä voi niistä erottaa.

Jos jotain kysyttävää tuokioista tai niiden tarkoituksesta ilmenee, voitte ottaa yhteyttä Tenavatuvan Mansikoiden ryhmän ohjaajiin tai meihin opiskelijoihin minkälaisissa asioissa tahansa. Olemme jo etukäteen kiitollisia kiinnostuksestanne ja avustanne opinnäytetyötämme ajatellen!

Ystävällisin terveisin,
Kirsi Suomalainen ja Greta Secka

HAASTATTELUKYSYMYKSET VANHEMMILLE:

1. Lapsenne ikä?
2. Päivähoidon aloitusajankohta

3. Tunnetko, että vuoropuhelu Sinun ja päiväkodin henkilökunnan välillä on avointa? Jos kyllä/ei, millä perusteilla?
4. Miten helposti koet voivasi antaa henkilökunnalle sekä positiivista että negatiivista palautetta?

5. Miten Sinun mielipiteesi, toiveesi, ajatuksesi on otettu oman kokemuksesi mukaan huomioon lapsenne päivähoidossa?
6. Miten päivähoidon henkilökunta mielestäsi kunnioittaa vanhempien tahtoa, tapaa toimia ja arvoja?

7. Mitkä seikat ovat kasvattaneet luottamustasi päiväkotiin?

8. Miten aktiivisesti olet kokenut saavasi osallistua lapsesi päivähoidon suunnitteluun?
9. Miten tasavertaisessa asemassa koet olevasi päivähoidon henkilökunnan kanssa lapsesi päivähoidon suunnittelussa? (mielipiteiden suhteen?)
10. Miten usein teillä on ennalta sovittuja keskusteluja koskien lapsenne päivähoitoa?

11. Lapsesi päivähoidon alkaessa, otettiinko käsite kasvatuskumppanuus esille? Jos kyllä, miten?

12. Oliko kasvatuskumppanuus käsitteenä Sinulle jo entuudestaan tuttu?

13. Miten hyvin omat odotuksesi ja toiveesi päivähoidon suhteen ovat toteutuneet?

14. Mitä toiveita Sinulla olisi lapsesi päivähoidon jatkon suhteen?